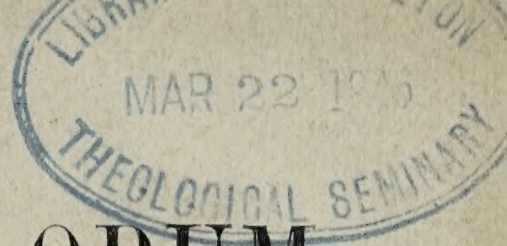

Apostolic Canons
Ethiopic

PJ9098
.A64

50

FJ9098
.A64

CANONES APOSTOLORUM

AETHIOPICE.

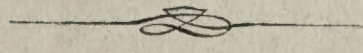
✓
Apostolic Canons. Ethiopic

AD FIDEM LIBRORUM MSCR. PRIMUS EDIDIT

WINANDUS FELL,

PRESBYTER COLONIENSIS.

(DISSERTATIO INAUGURALIS).

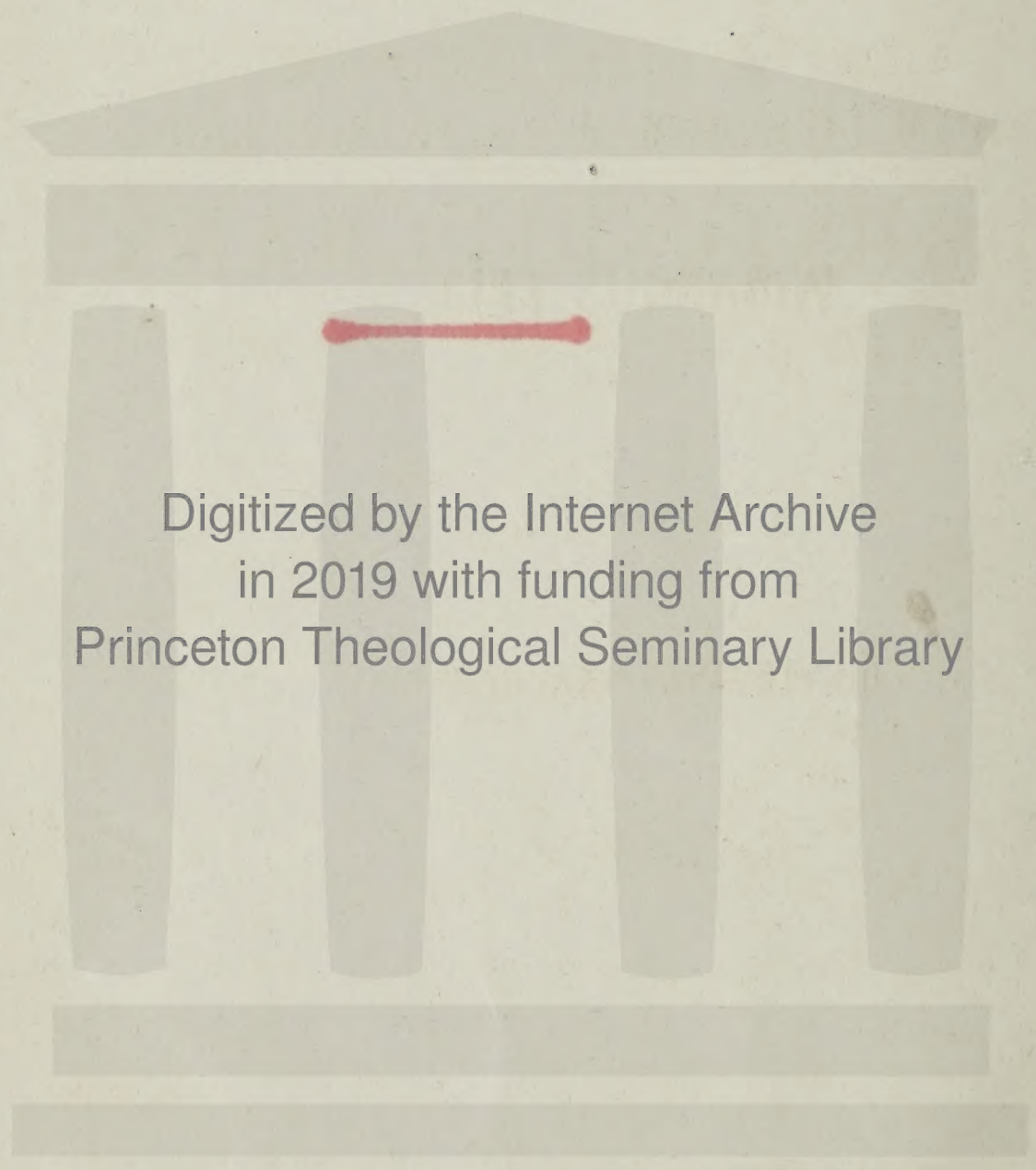

LIPSIAE:

TYPIS F. A. BROCKHAUS.

—
MDCCCLXXI.

✓

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Princeton Theological Seminary Library

VIRO CLARISSIMO DOCTISSIMO

AUGUSTO DILLMANN

PHIL. ET THEOL. DR., HUIUSQUE IN UNIVERSITATE BEROLINENSI
PROF. P. O.

HOC OPUSCULUM

PIO GRATOQUE ANIMO

D. D. D.

AUCTOR.

Magni illius codicis, qui apud Aethiopes „*Synodos*“ (ሲኖዶስ: s. ሲኖዶስ:) inscribitur, si respicis argumentum, corpus juris canonici ecclesiae Abyssinae merito eum nomines. Continet enim satis magnam collectionem decretorum, quae apostolorum esse dicuntur, necnon canonum synodorum quarundam veterum. Aethiopes ipsi illum librum in tanto honore habent, ut inter libros biblicos eum numerare minime dubitent. Nec mirum: isti enim homines, utpote arte critica prorsus carentes, illa decreta tamquam genuinum apostolorum foetum agnoscunt.

Jam ducentis fere abhinc annis *H. Ludolfus* libri Synodi particulas quasdam in libro suo: „*historia Aethiopica*“ et in „*comment. ad hist. Aeth.*“ imprimendas curavit, Optavit vero insuper, „ut codex iste Aethiopicus *integer* orbi erudito publicaretur“ (Comm. ad hist. Aeth. p. 336). Cui autem optato vix quemquam satisfacere posse¹, non est quod multis verbis exponam. Quare me operæ pretium facturum existimabam, si aliud quoddam codicis specimen viris doctis proponerem. Selegi perantiquos illos „*canones apostolorum*“, quorum editionem non modo iis, qui linguae Aethiopicae vacant, verum etiam theologis acceptam fore spero.

¹ Attamen exeunte saeculo XVII. prope fuit, ut totus liber Synodi fuisset impressus. Refert enim *Echardus* (scriptt. ord. Praedicat. recensiti. tom. II. p. 693 sq., cf. etiam *Cotelerii* iudicium de constit. apostolicis. Patres apost. I, p. 197), *Wanslebium* opus Aethiopicum praelo paratum habuisse duobis tomis, quorum prior, ut ex indice apparet, ipsum librum Synodi amplecteretur (ommissis tamen tractatibus, qui in nostris quidem codicibus leguntur, ad librum autem primitus non pertinuisse videntur). Addit Echardus, opus illud eximium ad finem non esse perductum, „quia postea ii, qui sumptus pro conficiendis typis Aethiopicis et pro impressione soli suppeditare valent, manum retraxerint.“

Canonum apostolorum jam versionem habemus *Syriacam* duplicem: unam e codice Romano ab *Ang. Majo*¹, alteram e pervetusto codice Parisino (Sangerm. 38) a doctissimo *Lagardo* editam.² Quæ vero versiones quum archetypum Graecum ad verbum fere reddant, in textu Aethiopico restituendo non multum adjuverunt. Porro canonum illorum versionem *Copticam* edidit *H. Tattamius* in libro: *The Apostolic constitutions or canons of the Apostles in Coptic*. Lond. 1848, p. 173 sqq. — *Arabicae* versionis editio, quantum ego quidem scio, adhuc desideratur. Quod codices Arabicos, qui in bibliothecis Romanis, Parisina necnon Oxoniensi sepulta latent, adeundi non mihi fuit potestas, vehementer doleo. Nullus enim dubito, quin ipsa versio Arabica, si mihi ad manus fuisset, nonnullorum locorum difficilium, in quibus intelligendis multum haesi, mihi aperuisset sententiam.

Codices libri Synodi Aethiopici in Europa, quod scio, sunt pauci. In edendis canonibus apostolorum usus sum codicibus tribus. Quorum duo priores, form. quart. maj., in bibliotheca regia Berolini asservantur: alterum (mscr. ov. 396 [acc. 3050]), elegantissime exaratum, e foliis 259 compositum, quorum singulae paginae in binas columnas divisae sunt, siglo B notabo; alter vero (mscr. or. 398 [acc. 3081]), minus diligenter descriptus priore, e foliis 234 constans, paginis itidem in binas columnas divisus, siglo A a me notabitur. Uterque codex recentioris est aetatis: vetustior enim (A) saeculum XVII., ni fallor, minime superat. — Praeterea interventu cl. viri *Lud. Krehlii* codex chartaceus in bibliotheca publica Tubingensi asservatus (M. a. IX. 7), per virum humanissimum *R. Roth*, qui illi bibliothecae nunc praeest, liberalissime mihi est concessus. Hic codex, a me siglo T notatus, constat e foliis 398. Descriptus est in Abyssinia jussu rev. *Krapfi*, sed tanta negligentia, ut multorum locorum sensus nonnisi conjiciendo aut adhibitis aliis codicibus erui possit.³ Nimis esset ac taediosum, cebrerrima amanuensis errata atque menda adscribere, quare tantummodo lectiones illius codicis graviores infra lineas notare acquiescam.

Codex egregius a rege Zer^ca-Ja^ckob a. 1440 p. C. monachis Hierosolymitanis dono deditus et a. 1649 Romam advectus, a Ludolfo, qui

¹ Nova collectio scriptt. vett. tom. X. p. 175 sqq.

² Reliquiae juris ecclesiastici antiquissimae (*Syriace*). Lips. 1856. p. ٧٠ — ٧١.

³ Praeterea biblioepi incuria nonnullae codicis plagulae perperam sunt compactae.

illum Romae in hospitio Aethiopum pervolutaverat, in hist. Aeth. et in comm. ad hist. Aeth. crebro laudatur. Cujus codicis argumentum teste Gregorio Abyssino (cf. hist. Aeth. III. 4, 32) hoc est: „Synodus sanctorum apostolorum de ordinanda ecclesia christiana necnon omnia praecepta, decreta et canones, quos scripsit Clemens, discipulus Petri. — Prima synodus est concilii Ancyranum (deinde sequuntur caeterae synodi, eodem fere ordine, quo in nostris codd. v. infra). — Postea sequuntur res vel acta sanctorum patrum CCCXVIII orthodoxorum. — Deinde tractatus de Sabbato, quem composuit Retuahaimanotus. — Porro repraesentatio doctrinae de lege, constitutionibus et adhortationibus. — Tandem decretum et canon de poenitentia.“

Quod summarium cum eo codicum Berolinensium ac Tubingensi egregie concordat, si modo rationem habeamus, ut Gregorius indicem codicis accuratum dare nolisset, sed obiter tantum de libri argumento referre intendisset. „*Synodum s. apostolorum de ordinanda ecclesia*“ sine dubio dicit collectionem decretorum LXXI, quae etiam in nostris codd. agmen ducit (nr. I); verbis autem: „*omnia praecepta, decreta et canones, quos scripsit Clemens, discipulus Petri*“ omnes sequentes partes usque ad conciliorum decreta complectitur (nr. II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX). „*Res vel acta s. patrum CCCXVIII orthodoxorum*“ intelligit tractatum, cui in nostris codd. item titulus est (nr. XIV: **ነገር፡ ዘቅዱሳን፡ እባዑ፡ ፲፻፱ ፲፻** ::). Deinde sequuntur *synodorum canones* (nr. X, XI, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVII). Gregorii „*tractatus de sabbato*“ idem est atque is, qui in nostris codd. „*expositio decalogi*“ inscribitur¹ (nr. XIX), quamvis ejus auctorem Gregorius Retuahaimanotum quendam nuncupet, nostri vero codd. S. Joanni Chrysostomo eum vindicent. Deinde „*repraesentatio doctrinae de lege, constitutionibus et adhortationibus*“ respondet tractatibus inde a nr. XXI usque ad nr. XXVI. Tractatu, quem Gregorius ultimo loco memorat (*canon poenitentiae*), etiam in nostris codd. liber Synodi absolvitur (nr. XXVII).

In commentario ad hist. Aeth. p. 304 Ludolfus affert codicis modo laudati summarium, a Wanslebio cum ipso communicatum, quod ab eo, quod Gregorius attulerat, ex parte dissentit. Quare Ludolfus opinabatur, Wanslebius aut alium codicem in manibus habuisse, aut minus accuratum fuisse in transcribendo. Ego vero nihil dubito, Wans-

¹ Immo vero titulus, quem Gregorius exhibet, multo est aptior, quippe totus fere tractatus de sabbato dominicaque sanctificanda agat.

lebiū aliud exemplar ante oculos habuisse, quū *Abr. Ecchellensis* in bibliotheca Vaticana adhuc duos alios libri Synodi codices recondita esse affirmet.¹ Quinam tandem fieri poterat, ut Wanslebius, utpote linguae Aethiopicae apprime gnarus, canones Abulidis, canones S. Basilii, canones S. Joannis Chrysostomi, alia, memmorasset, nisi in exemplari, quod ad manus habebat, ea invenisset? Huc accedit, quod in cod. Berol. A fol. 189 d invenimus indicem, qui ad eum, quem Wanslebius cum Ludolfo communicavit, adamussim quadrat, quamvis cum codicis nostri argumento minime consentiat. Quae quum ita se habeant, restat, ut diversa libri Synodi exemplaria, quorum aliud ab alio ex parte differat, exstare statuamus.

Mirum in modum in uberrimis catalogis codicum Aethiop. bibliothecae Bodlejanae atque Musei Britannici ne unum quidem libri Synodi exemplar invenitur. Bello demum Anglico-Abyssino Museum Britannicum magno codicum Aethiopicorum numero est auctum, inter quos, si e brevi catalogo, quem cl. vir *W. Wright* nuper composuit (cf. *Zeitschr. d. D. M. Ges.*, tom. XXIV. p. 599 sqq.) conjicere licet, duo libri Synodi exemplaria integra reperiuntur: nr. 313 (orient. 794) et nr. 315 (orient. 796). Codices vero, qui sub nris 2 (481), 312 (793), 314 (795) illo titulo memorantur, nonnisi particulas quasdam libri Synodi continere videntur.

Denique in pretiosissima codd. Aethiop. collectione, quam *A. d'Abbadie* possidet, illius libri unum exemplar invenitur s. nr. 65 (v. *d'Abbadie*, *Catalogue raisonné de ses manuscrits éthiopiens*. Par 1859. p. 75).

Jam vero his expositis, me disputare oportebat de argumento libri Synodi. Sed quum sit mihi in animo, alio loco de hac re fusius dicere, nunc singularum illius libri sectionum dumtaxat inscriptiones huc apponere satis habeo:

1. Primum locum obtinent *decreta, quae apostolorum esse dicuntur, numero LXXI*. Quorum inscriptiones necnon XXIII priorum textum integrum jam *Ludolfus* in *Comment. ad hist. Aeth.* (p. 314—325) in lucem edidit. Caput XX priorum textum Graecum e cod. Vindob. *Bickellius* (in libro: *Geschichte des Kirchenrechts*. Giessen, 1843; tom I. p. 107—131) sub titulo „Apostolische Kirchenordnung“

¹ Cf. Ludolfi *comment.* III, 4, 31 not. Attamen *Ang. Majus* in catalogo librorum mscr. Aethiopicorum bibliothecae Vatic. (nova coll. tom. V, p. 94—100) neutrius horum codicum mentionem fecit.

VIII. *Apostolorum decretorum XXV recensio altera*, levioribus tantum lectionibus a nr. IV discrepans (A fol. 113 a, T fol. 143 b. Deest in cod. B).

IX. *Epistola S. Petri ad Clementem* (A fol. 171 c, B fol. 100 a, T fol. 286 b, mea quidem sententia eadem, quae in codd. Arabicis „canones Clementis sive epistola S. Petri ad Clementem“ inscribitur (Cod. Vat 151. *Assem. b. o. I*, p. 619. — Cod. Bodl. 84 *Huntingt.* — Cod. Paris. 42 mscr. or. Sangerm.) caet. Etiam *Wanslebius* (hist. de l'égl. de'Al. p. 259) illius epistolae mentionem fecit, sed de ejus argumento nihil addidit. Neque ad duas Clementis ad Jacobum epistolas Graecas, neque ad „librum Clementis“ Syriacum (codicis 38. Sangerm.) referenda est, sicut *Bickellius*, epistolae solummodo inscriptionem respiciens, falso suspicabatur (*Geschichte des Kirchenrechts*, p. 181. 183).

Praemissa praefatione (A fol. 122 c, B fol. 127 c, T fol. 215 b, 216 a b, 179 a), sequuntur canones nonnullorum conciliorum atque synodorum; et quidem initium faciunt:

X. *Canones synodi Ancyranae* (A fol. 123 d, B fol. 128 c, T fol. 179 b).

XI. *Canones synodi Neocaesariensis* (A fol. 128 a, B fol. 134 c, T fol. 189 a).

XII. *Canones (XX) concilii Nicaeni* (A fol. 148 b, B fol. 137 d, T fol. 246 d).

XIII. *Alii canones (LXXXIV) concilii Nicaeni* (A fol. 153 c, B fol. 144 c, T fol. 254 b).

XIV. *Sermo patrum Nicaenorum de Trinitate* (A fol. 168 c, B fol. 164 d, T fol. 281 a).

XV. *Canones synodi Gangrensis* (A fol. 130 d, B fol. 168 d, T fol. 194 a—197 b, 217 a b).

XVI. *Canones synodi Sardicensis* (A fol. 132 d, B fol. 171 c, T fol. 217 b).

XVII. *Canones synodi Antiochenae*¹ (A fol. 135 c, B fol. 175 b, T fol. 224 b).

XVIII. *Canones synodi Laodicensis* (A fol. 140 b, B fol. 181 d, T fol. 234 b).

XIX. *Expositio decalogi* (A fol. 176 b, B fol. 191 b, T fol.

¹ Sunt canones synodi a. 341 p. C. n. Antiochiae habitae, quam synodum „in encaeniis“ vocant.

293 b), quae S. Joannis Chrysostomi esse dicitur; sed in operibus ejusdem typis impressis frustra illam quaeres.

XX. *Epistola Timothei episcopi Alexandrini*¹ (A fol. 188 b. Deest in B T), cujus archetypum Graecum (ἀποκρίσεις κανονικαὶ Τιμοθέου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας) invenitur in *Beveregii Synodico* (tom. II, p. 165 sqq.). Exstat etiam Syriace in cod. Sangerm. 38, cod. Vat. 96 (*Assem.* b. or. II, 498 cf., III, P. I, p. 15).²

XXI. *Sermo de essentia Patris et Filii et Spiritus sancti* (A fol. 193 c, B fol. 201 d, T fol. 309 a).

XXII. *Sermo de distinctione boni et mali* (A fol. 195 c, B fol. 204 d, T fol. 313 b).

XXIII. *Sermo de timore Dei* (A fol. 196 d, B fol. 206 a, T fol. 315 b).

XXIV. *Sermo de incredulitate Iudaeorum* (A fol. 202 b, B fol. 212 d, T fol. 326 b).

XXV. *Sermo S. Gregorii Thaumaturgi contra Judaeos* (A fol. 212 a, B fol. 225 a, T fol. 346 a). In operibus S. Gregorii typis impressis non exstat.

XXVI. *Sermo de sapientia* (A fol. 217 c, B fol. 231 d, T fol. 356 a).

XXVII. *Canon poenitentiae* (A fol. 228 d, B fol. 247 a, T fol. 380 b). In hoc tractatu ipse Christus Petrum docens inducitur.

XXVIII. *Expositio decalogi* (B fol. 254 a—257 d), diversa ab ea, quae s. nr. XIX. memoravimus. Deest in codd. A T.

Restat, ut de versione canonum apostolorum Aethiopica paucis dicam. Perlegenti tibi canones illos crebra atque gravis textus Aethiopici cum exemplari Graeco elucebit discrepantia. Quas vero differentias cave ne merae librariorum imputes incuriae; multo est verisimilius, interpretem Aethiopicum illas iam in archetypo, quod ante oculos haberet, reperisse. Sed quaeritur, undenam versio Aethiopica effluerit. Facile intelligi potest, versionem Aethiopicam non modo canonum apostolorum, verum etiam totius libri Synodi e textu aut Arabico aut Coptico emanasse; id quod, ut alia praetermittam, ex eo colligere

¹ In codice epistola nullam habet inscriptionem, et nomen Timothei nusquam memoratur.

² Hanc Timothei epistolam in cod. A excipit (fol. 185 a) praefatiuncula de occasione synodi Gangrensis. Mox sequitur (fol. 187 c) brevis relatio historica de synodo Antiochena, una cum catalogo episcoporum.

licet, quod Abyssini omnes fere libros de rebus ecclesiasticis tractantes nonnisi interveniente ecclesia Alexandrina acceperint. Revera persuasum tibi habebis, canones nostros ex lingua Coptica in Ge'ez esse translatos. Lectiones enim Aethiopicas omnibus fere locis, quibus a textu Graeco dissentiunt, cum Coptico consentire videbis. Quin etiam nonnulli loci obscuri nonnisi ex eo repetendi esse videntur, quod interpretes Aethiops textum Copticum male intelligebat. Exempla haud pauca invenies in adnotationibus, quas versioni subjeci. — Caeterum hoc te scire volo, in addendis adnotationibus me brevior esse debuisse, ne impensae typographicae nimium crescerent. Quare ex canonum recensione altera necnon ex „titulis“ (Abtelisât) plura afferre supersedi.

Canones apostolorum.

በስመ፡አብ፡ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ አሐዳ፡ አምላክ ።

ዝንቱ፡ ሲኖዶስ፡ ዘቤተ፡ ክርስቲያን፡ ዘወሀብዎ፡ ሐዋርያት፡ በእ
ደ፡ ቀሌምንጦስ፡ ዘለአክዎ፡ ቀዳሙ ።

ተእዛዝ፡ ፩ ። በእንተ፡ ስፍነ፡ ኤጲስ፡ ቆጶሳት፡ የሀልወ፡ በሂመ
ተ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ ። ይሠየም፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ በ፪፡ አው፡ በ፫ ኤጲስ፡ ቆ
ጶሳት ፤ ወቀሲስ፡ ወዲያቆን፡ ወእለ፡ ተርፉ፡ ሥዩማን፡ ይሠየሙ፡ በመ
ባሕተ፡ ፩ ኤጲስ፡ ቆጶስ ።

ተእዛዝ፡ ፪ ። በእንተ፡ ዘመፍትወ፡ ያብኡ፡ ውስተ፡ ምሥዋዕ ።
ለእመ፡ አብአ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ ምንተኒ፡ ውስተ፡ ምሥዋ
ዑ፡ ለእግዚአብሔር፡ ባዕደ፡ ዘእንበለ፡ ዘአዘዝነ፡ ዘያብኡ፡ ወያዕርጉ፡
ቀርባን ፤ አው፡ ያበውእ፡ መዓረ፡ አው፡ ሐሊበ፡ አው፡ እምአዕዋፍ፡ አ
ው፡ እምእንስሳ፡ ካልእ፡ ዘእንበለ፡ ዘአዘዝነ፡ እግዚእነ፡ ለይትመተር ። ወ
ኢይደሉ፡ ያብኡ፡ ምንተኒ፡ ውስተ፡ ምሥዋዕ፡ ዘእንበለ፡ ሠዊት፡ ወአ
ስካል፡ በመዋዕሊሁ፡ ወቅብአ፡ መኅቶት፡ ንጹሕ፡ ወዕጣን፡ በጊዜ፡ ቀር
ባን፡ ንጹሕ ። ወእለ፡ ተርፉ፡ ፍሬያት፡ ይፈንወ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ወይ
ኩን፡ ለኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ወለቀሳውስት ፤ ወባሕቱ፡ ኢያብእዎሙ፡ ውስ
ተ፡ ምሥዋዕ ። ወይትካፈልዎሙ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ወቀሳውስት፡ ወለ
እለ፡ ተርፉ፡ ሥዩማን ።

ተእዛዝ፡ ፫ ። ወኢይስድዱ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ወቀሲስ፡ ወዲያቆን፡
ብእሲቶ፡ በምክንያተ፡ መልእክተ፡ እግዚአብሔር ። ወለእመ፡ ሰደዱ፡
ይትፈለጡ ፤ ወለእመ፡ ኢያግብእዎ፡ ወኢያብእዎ፡ ይትመተሩ ።

ተእዛዝ፡፩ ። በእንተ፡ዕለት፡ዘመፍትወ፡ይግበሩ፡ፋሲካ ። ወ
ለእመ፡ገብረ፡ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡ቀሲስ፡አው፡ዲያቆን፡ቅድስተ፡ፋ
ሲካ፡ምስለ፡አይሁድ፡እምቅድመ፡ይዔሪ፡ሌሊት፡ወመዓልት፡ለይት
መተር ።

ተእዛዝ፡፪ ። ወኢይደመሩ፡ኤጲስ፡ቆጶስ፡ወቀሲስ፡ወዲያቆን፡
ውስተ፡ተግባረ፡ዝንቱ፡ዓለም ። ወለእመ፡ተደመሩ፡ይትፈለጡ ።

ተእዛዝ፡፫ ። እመሂ፡ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡አሐዱ፡እምካህናት፡
ዘኢተመጠወ፡ቊርባን፡በጊዜ፡ቅዳሴ፡ይንግር፡ምክንያተ፡በዝንቱ።
ወለእመ፡ኮነ፡ዘኢይደልዎ፡ይሰረይ፡ሎቱ ። ወለእመ፡ኢነገረ፡ምክ
ንያቶ፡ይሰደድ፤ እስመ፡ኮነ፡መርሐ፡ከመ፡ይኩን፡ለሕዝብ፡ኅጢአተ፡
ወረሰዮሙ፡ይትዐቀፉ፡ላዕለ፡ዘአዕረገ፡ቊርባን፡ከመ፡ዘኢያዕረገ፡
በንጽሕ ።

ተእዛዝ፡፬ ። ኩሉ፡መሃይምን፡ዘይበውእ፡ውስተ፡ቤተ፡ክርስ
ቲያን፡ወይሰምዕ፡መጻሕፍተ፡ወኢይቀውም፡እስከ፡ይገብሩ፡ጸሎተ፡
ወኢይትሜጠው፡ቊርባን፡ቅዱስ፡ወኢይጸልዩ፡ላዕሌሁ፡ወይደልዎ፡
ይሰደድ ፤ እስመ፡ገብረ፡ጋእዘ፡ወሁከተ፡ለቤተ፡ክርስቲያን ።

ተእዛዝ፡፭ ። ወለእመቦ፡ዘጸለዩ፡ምስለ፡ዘኢይሳተፍ፡ምስጢረ፡
ወለእመሂ፡በቤት፡ይሰደድ ።

ተእዛዝ፡፮ ። ወኢይጸልዩ፡ምስለ፡ዘተሰደ ። ወለእመ፡ጸለዩ፡አ
ሐዱ፡እምካህናት፡ምስለ፡አሐዱ፡ካህን፡ዘተሰደ፡ይሰደድ፡ውእቱኒ ።

ተእዛዝ፡፯ ። ወለእመ፡ሐረ፡አሐዱ፡እምካህናት፡አው፡ሕዝባ
ዊ፡ዘተሰደ፡ውስተ፡ሀገር፡ከመ፡ዘኢተሰደ፡ወይበውእ፡ውስተ፡ይእ
ቲ፡ሀገር፡ዘእንበለ፡በመባሕት፡ወይሠዩም፡ይሰደድ፡ውእቱሂ፡ወዘሂ
ሞሂ ። ወለእመ፡ሀሎ፡አፍኣ፡ይሰደድ፡እንተ፡አፍኣሁ፡ነዋኅ፡መዋ
ዕለ ፤ እስመ፡ሐሰወ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡ለእግዚአብሔር ።

ተእዛዝ፡፲፩፡፩ ። ኢመፍትወ፡ለኤጲስ፡ቆጶስ፡ይኅድግ፡ሢመ
ቶ፡ወይሠዩም፡ኅበ፡ካልእ፡ወለእመ፡እስተሓመምዎ፡ሕዝብ፡ዘእንበ
ለ፡በምክንያተ፡ረባሕ፡ወያስተሓምምዎ፡ከመ፡ይግበር፡ከማሁ፡እስ
መ፡ይክል፡ያርብሐሙ፡ለእለ፡በህዩ፡በነገረ፡ጽድቅ ። ወዘንተኒ፡ኢይ

ግበር፡ በባሕቲቱ፤ አላ፡ በፍትሐ፡ ብዙኃን፡ ኤጲስ፡ ቆጶሳት፡ ወበባቢይ፡
አስተብቀዎት፡ ፈድፋድ ።

ትእዛዝ፡ ፲ ወ ፪ ። እመሂ፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ አው፡ አሐዱ፡
እመዓርገ፡ ክህነት፡ ጎደገ፡ መንበሮ፡ ወሐረ፡ ጎበ፡ ካልእ፡ መንበር፡ ወይ
ነብር፡ በውእቱ፡ መካን፡ ነዋጎ፡ መዋዕለ፡ ፈሊስ፡ ዘእንበለ፡ በመባሕተ፡
ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ንሕነ፡ ንኤዝዝ፡ ከመ፡ ኢይትለአክ፡ ለዓለም ፤ ወፈድፋድ
ደስ፡ ለእመ፡ ለአክ፡ ጎበሀ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ከመ፡ ይግባእ፡ ጎበ፡ መካነ፡
ወኢሰምዖ፡ ይሰደድ፡ እምሂመቱ፡ ወይቅረብ፡ በመካን፡ ጎበ፡ ሀሎ፡ ከ
መ፡ ሕዝባዊ ። ወለእመ፡ ተወክፎ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ዘሀሎ፡ ጎበሀ፡ ከመ፡
፩ እምካህናት፡ ወይሬኢ፡ ዘንተ፡ ከነኔ፡ ዘፈታሕነ፡ ከመ፡ ከንቱ፡ ይሰደ
ድ፡ ወእቱኒ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ከመ፡ መምህረ፡ ዕልወተ፡ ሕግ ።

ትእዛዝ፡ ፲ ወ ፫ ። በእንተ፡ ዘአውሰበ፡ ክልኤተ፡ አው፡ ማዕስበ ።
ዘአውሰበ፡ ክልኤተ፡ አው፡ ዕቅብተ፡ እምድጎረ፡ ጥምቀት፡ ኢይከው
ኖ፡ ይሠዩም፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ወኢቀሲስ፡ ወኢዲያቆን፡ ወኢይደሉ፡ ይ
ትጎለቀ፡ ምስለ፡ ሥዩማን፡ ካህናት፡ ግሙራ ። ዘአውሰበ፡ ማዕስበ፡ አ
ው፡ እንተ፡ ተሐዘብዋ፡ አው፡ እንተ፡ አስተጎፈርዋ፡ አው፡ ዘማዊተ፡ አ
ው፡ አመተ፡ አው፡ እንተ፡ ተሐውር፡ ጎበ፡ ተውኔት፡ ኢይከውኖ፡ ይ
ሠዩም፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ወኢቀሲስ፡ ወኢዲያቆን፡ ወኢይትጎለቀ፡ ግ
ሙራ፡ እምሥዩማን፡ ካህናት ፤ አው፡ ዘነበረ፡ ምስለ፡ ክልኤ፡ አኃት፡
አው፡ ወለተ፡ እጎሁ፡ ኢይከውኖ፡ ይኩን፡ ካህነ ።

ትእዛዝ፡ ፲ ወ ፬ ። ካህን፡ ዘይትሐበይ፡ ብእሴ፡ ይትመተር ።

ትእዛዝ፡ ፲ ወ ፭ ። በእንተ፡ ጎጽዋን ። ለእመ፡ ተጎጽወ፡ እምሰብ
እ፡ በትዕግልት፡ አው፡ ለእመ፡ መተርዎ፡ ጎፍረቶ፡ በውስተ፡ ጸብእ፡ አ
ው፡ ተወልደ፡ ከማሁ፡ ለእመ፡ ይደልዎ፡ ይሠዩም፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ ። ወእ
መስ፡ ጎጸወ፡ ርእሶ፡ በመባሕቱ፡ ኢይኩን፡ እምሥዩማን ፤ እስመ፡ ኮነ፡
ቀታሌ፡ ነፍሱ፡ ወጸላኤ፡ ለፍጥረተ፡ እግዚአብሔር ። ወ፩ እምሥዩ
ማን፡ ለእመ፡ መተረ፡ ጎፍረቶ፡ ይሰዕር፤ እስመ፡ ቀታሌ፡ ነፍሱ፡ ወእቱ፡
ባሕቲቱ ። ወሕዝባዊ፡ ዘዩሐዱ፡ ርእሶ፡ ይሰደድ፡ ሠለስተ፡ ዓመተ ፤ እ
ስመ፡ ኮነ፡ ፀረ፡ ለሕይወቱ፡ ባሕቲቱ ።

ተእዛዝ፡ ፲ ወ ፮ ። በእንተ፡ ዘዘመወ፡ አው፡ ሙሐላ፡ በሐሰት፡ አው፡ ሰረቀ ። ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ ዘይትረከብ፡ በዝሙት፡ አው፡ በመሐላ፡ ሐሰት፡ አው፡ በሰሪቅ፡ ይሰዐር፡ ወኢይሰደድ ፤ እስመ፡ ይብል፡ እግዚአብሔር፡ ኢይትቤቀል፡ ካዕበ፡ በ፩ አበሳ ።

ተእዛይ፡ ፲ ወ ፯ ። ወካዕበ፡ እለ፡ ተርፉ፡ ሥዮማን ። እለ፡ እሙን ቱ፡ አናጉንስጢስ፡ ወመዘምራን፡ ሶበ፡ ይበውኡ፡ ውስተ፡ ክህነት፡ ወፈቀዱ፡ አውስቦ፡ ያውስቡ ፤ ወንሕነ፡ ንኤዝዘሙ፡ ለባሕቲቶሙ፡ እንዘ፡ ሀለዉ፡ አናጉንስጢስ፡ ያውስቡ ። ወባሕቱ፡ ኢይከውኖሙ፡ እምድኅ ረ፡ ተሠይሙ ።

ተእዛዝ፡ ፲ ወ ፰ ። በእንተ፡ ካህን፡ ዘይዘብጥ፡ ዡሎ ። ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ ዘይዘብጥ፡ ክርስቲያናዌ፡ አው፡ ዘኢየሐምን፡ ሶበ፡ ይኤብስ፡ ወይፈቀድ፡ በዝንቱ፡ ግብር፡ ከመ፡ ዘያፈርሆሙ፡ ለሰብእ፡ ንሕነ፡ ንኤዝዝ፡ ከመ፡ ይሰዐር ፤ እስመ፡ ኢአዘዘ፡ እግዚእነ፡ ከመ፡ ንግበር፡ ዘንተ፡ ወኢበአሐቲ፡ መካን፤ እስመ፡ ሶበ፡ ይዘብጥዎ፡ ኢዘበጠ፡ ወእንዘ፡ ይጸዕልዎ፡ ኢጸዕለ፡ ወእንዘ፡ ያሐምምዎ፡ ኢተቀየመ፡ ወኢተምዕዐ ።

ተእዛዝ፡ ፲ ወ ፱ ። በእንተ፡ ዘተስዕረ፡ በርቱዕ፡ እምካህናት ። እመሂ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ ዘተስዕረ፡ በርቱዕ፡ በእንተ፡ ኅጢአት፡ ዘተዐውቀ፡ ደፈረ፡ ወቀርቦ፡ ይእኅዝ፡ መልእክቶ፡ እንተ፡ ተካት፡ [በመዋዕለ፡ መባሕት፡] ወዝንቱ፡ ይርሐቅ፡ እምቤተ፡ ክርስቲያን፡ ግሙራ ።

ተእዛዝ፡ ፳ ። በእንተ፡ ዘይሠየም፡ በሕልያን ። እመሂ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ ዘይእኅዝ፡ መዓርገ፡ ክህነት፡ በሕልያን፡ ይሰዐር ። ወይሰዐር፡ ዘሜሞሂ፡ ወይትመተር፡ ለዝሉፉ፡ እምሥርዐተ፡ ክህነት፡ ወኢይሳተፍዎ፡ ወኢበምንተኒ ፤ በከመ፡ ረሰይክዎ፡ ለሲሞን፡ መሠርይ፡ እምኅቤየ፡ አነ፡ ጴጥሮስ ።

ተእዛዝ፡ ፳ ወ ፩ ። በእንተ፡ ዘይትራካእ፡ ከመ፡ ይእኅዝ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን ። ለእመ፡ ተራድእ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ምኹናነ፡ በመኳንንተ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ ወይመልክ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ዘእምኅቤሆሙ፡ ለይትመተር፡ ወይሰደድ፡ ውእቱኒ፡ ወኹሎሙ፡ እለ፡ ተለውዎ ።

ንዋየ : ቤተ : ክርስቲያን : ወይወድቁ : ውስተ : ጸጣ : ወይወርፉ : ላዕ
ለ : ሞቱ ::

ትእዛዝ : ፬ ወ ፩ :: በእንተ : ተአምኖ : ኤጲስ : ቆጶስ : ላዕለ : ንዋ
የ : ቤተ : ክርስቲያን :: ንኤዝዝ : እንከ : ከመ : ይኩን : ኤጲስ : ቆጶስ : ዘ
ይመልክ : ንዋየ : ቤተ : ክርስቲያን ፤ እስመ : ኮነ : ዘተአመነ : ላዕለ : ነፍ
ሳተ : ሰብእ : ክቡር ፤ ምንተ : እንከ : ከሎ : ንዋየ : ዘተውህበ : ሎቱ : ከ
መ : የአዝዘመ : በፈቃዱ : ወይሴሲ : ነዳያነ : እምኔህ : በእደ : ቀሳውስ
ት : ወዲያቆናት : በፈሪህ : እግዚአብሔር : ወበረዓድ :: ወይርክብ : ለ
ሊሁኒ : እምኔህ : ለመፍቅዱ : ለእመ : ኮነ : ጽኑስ : በእንተ : ዘይፈቅዱ :
በኅቤህ : አኅው : ነግድ : እለ : ይሔውጽዎ : ከመ : ኢይጎጥአመ : እም
ዘፈቀዱ : በኅቤህ ፤ እስመ : ሕገ : እግዚአብሔር : ይኤዝዘመ : ለእለ :
ይዐመዱ : ለምሥዋዕ : ይሴሰዩ : እምሥዋዕ ፤ እስመ : ኢይጸብኡ : ሐራ
ሁ : ለንጉሥ : ኅበ : ጸላእቱ : በሲሳየ : ነፍሶመ ::

ትእዛዝ : ፬ ወ ፪ :: በእንተ : እለ : የሐውሩ : ኅበ : ተውኔት :: ኤጲ
ስ : ቆጶስ : አው : ቀሲስ : አው : ዲያቆን : ዘየሐውር : ኅበ : ተውኔት : ወየ
ዐውድ : ወያበዝኅ : ስካረ : ለይጎድግ ፤ ወእመ : አኮ : ይሰደድ :: ንፍቀ :
ዲያቆን : ወአናጉንስጢስ : ወመዘምራን : ለእመ : ገቡሩ : ዘንተ : ምግባ
ረ : ለይጎድግ ፤ ወእመ : አኮ : ለይሰደዱ :: ወከማህ : ሕዝባውያንኒ ::
ኤጲስ : ቆጶስ : አው : ቀሲስ : አው : ዲያቆን : ዘያአምር : ዘየሐውር : ወ
ኢየጎድግ : መፍትሔ : በድልው : ይክልኦ ፤ ወእመ : አኮ : ይትመተር ::

ትእዛዝ : ፬ ወ ፫ :: ኤጲስ : ቆጶስ : አው : ቀሲስ : አው : ዲያቆን :
ዘየሐውር : ኅበ : ጥምቀተ : ዕልዋን : አው : ኅበ : ቀርባኖመ : ንሕነ :
ንኤዝዝ : ከመ : ይትመተር :: ምንተ : እንከ : ይእቲ : ሥምረቱ : ለክር
ስቶስ : ምስለ : ሰይጣን ፤ ወአይ : ክፍል : ለመሃይምናን : ምስለ : ዘኢ
የአምን ::

ትእዛዝ : ፬ ወ ፬ :: በእንተ : ሥርዐቱ : ለዘያስተራኩስ : አውስቦ ::
እመሂ : ኤጲስ : ቆጶስ : አው : ቀሲስ : አው : ዲያቆን : አው : ፩ እምሥዩ
ማን : ከህናት : ዘአበየ : አውስቦ : ወበሊዐ : ሥጋ : ወሰትየ : ወይን : ወአ
ኮ : በእንተ : ተፀምዶ : አላ : ከመ : ርኩሳን : ወረሰዩመ : መጽሐፍ : ከመ :

ክሎሙ፡ ሠናይ፡ ወእግዚአብሔር፡ ፈጠሮ፡ ለሰብእ፡ ተባዕተ፡ ወእንስተ፡ ወከመዝ፡ ወአቱ፡ ዘይዐርፍ፡ ለይኅድግ ፤ ወእመ፡ አክ፡ ለይተመተር፡ ወይፃእ፡ እምቤተ፡ ክርስቲያን ። ወከማሁ፡ ሕዝባዊ ።

ተእዛዝ፡ ፴ ወ ፮ ። በእንተ፡ ምትረቱ፡ ለዘኢይትዌከሮሙ፡ ለኔላ፡ ይትኔሰሐ፡ እምኅጠአቶሙ ። ለእመ፡ ኢፈቀደ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ ኢይትዌከሮ፡ ለዘይትኔሳሕ፡ እምኅጠአቱ፡ ለይትመተር ፤ እስመ፡ አሕመመ፡ ልበ፡ እግዚእነ፡ ዘይቤ፡ ይከውን፡ ፍሥሐ፡ በሰማያት፡ በእንተ፡ ፩ ኃዋእ፡ ዘይትኔሳሕ ።

ተእዛዝ፡ ፴ ወ ፮ ። ለእመ፡ ኢበልዐ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ ንስቲተ፡ ሥጋ፡ ወኢስትዩ፡ ኅዳጠ፡ ወይን፡ በመዋዕለ፡ በዓላት፡ ወበኅቡእ፡ ያስተኅፍሮሙ፡ ወኮነ፡ መርሐ፡ ለዕቅፍተ፡ ሕዝብ፡ ለይትመተር ።

ተእዛዝ፡ ፴ ወ ፮ ። ለእመ፡ ተረክበ፡ ፩ እምካህናት፡ ዘይበልዕ፡ በውስተ፡ ምሥያጣት፡ ወይሰቲ፡ ይትፈለጥ ፤ አላ፡ ለእመ፡ ኮነ፡ በማኅደረ፡ ነግድ፡ በእንተ፡ ምንዳቤ፡ በፍኖት ። ወለእመ፡ ጸዐለ፡ ፩ እምሥዩማን፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ ለይትመተር ፤ እስመ፡ ይቤ፡ ለመኰንነ፡ ሕዝብከ፡ ኢታሕሥም፡ ቃለ ። ወለእመ፡ ጸዐለ፡ ፩ እምንኡሳን፡ ካህናት፡ ቀሲስ፡ አው፡ ዲያቆን፡ ይሰደድ ። ወለእመ፡ ተሳለቀ፡ ፩ እምካህናት፡ ጽመመ፡ አው፡ ሐንካሰ፡ አው፡ ዕዉረ፡ አው፡ ዘዕዉስ፡ እገሪሁ፡ ይሰደድ ። ወከማሁ፡ ሕዝባዊኒ፡ ለእመ፡ ገብረ፡ ዘንተ ።

ተእዛዝ፡ ፴ ወ ፰ ። በእንተ፡ ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ ዘኢይሚህር፡ ለሕዝብ፡ ተቀንዮ፡ ለእግዚአብሔር ። ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ ዘያሰትት፡ ለካህናት፡ ወለሕዝብ፡ ወኢይሚህሮሙ፡ መልእክተ፡ እግዚአብሔር፡ ይሰደድ ፤ ወለእመ፡ ነበረ፡ በአስትቶ፡ ይሰዐር ።

ተእዛዝ፡ ፴ ወ ፱ ። ኤጲስ፡ ቆጶስ፡ አው፡ ቀሲስ፡ ለእመ፡ ተህዩዩ፡ በእንተ፡ ዘይጌነስ፡ እምካህናት፡ ወኢያስተማስሎ፡ በዘይሁቦ፡ ለመፍቅዱ፡ ይሰደድ ። ወለእመ፡ ነበረ፡ በተህይዮ፡ ይሰዐር፡ ከመ፡ ዘቀተለ፡ እኅሁ ።

ተእዛዝ፡ ፵ ። እመቦ፡ ዘክርአዩ፡ መጻሕፍተ፡ ዘጸሐፉ፡ ዕልዋን፡

በሐሰት : ወክብአ : ውስተ : ቤተ : ክርስቲያን : ከመ : ዘቅዱሳት : መጻሕ
ፍት : ለመሥገድት : ሕዝብ : ወካህናት : ይሰወር ::

ትእዛዝ : ሟወ፩ :: በእንተ : ካህን : ዘይዛለፍዎ : ሕዝብ : በዝመት :
አው : ካልእ :: ለእመ : ኮነ : ጋእዘ : ነበ : መሃይምናን : በዝመት : አው :
በምርዕት : አው : በካልእ : ግብር : ዘኢይደሉ : ወለእመ : ተዛለፍዎ : ኢ
ይኩን : እምካህናት ::

ትእዛዝ : ሟወ፪ :: በእንተ : ክሕደተ : ክርስቶስ : ወክሕደተ : ክህ
ነት :: ፩እምሥዩማን : ለእመ : ክሕደ : በእንተ : ፍርሀተ : ሰብእ : አው :
እምክይሁድ : አው : እምክረሚ : ወዕልዋን : ለእመ : ኮነ : ውእቱ : ስመ :
ክርስቶስ : ዘክሕደ : ይሰደድ :: ወለእመ : ኮነ : ውእቱ : ስመ : ክህነት : ይ
ሰወር :: ወለእመ : ተነስሐ : ይተወከፍዎ : ወይበእ : ከመ : ሕዝባዊ ::

ትእዛዝ : ሟወ፫ :: ኤጲስ : ቆጶስ : አው : ቀሲስ : አው : ዲያቆን :
አው : ፩እምካህናት : ሥዩማን : ለእመ : በልዐ : ሥጋ : ዘቦቱ : ደመ : ነ
ፍሱ : ዘኢጥቡሕ : አው : ዘነሰኮ : አርፎ : አው : ማውታ : ለይሰወር : ውእ
ቱ :: በከመ : አዘዘ : ቦቱ : ሕግ :: ወለእመ : ኮነ : ሕዝባዊ : ይሰደድ ::

ትእዛዝ : ሟወ፬ :: ለእመ : ተረክበ : ፩እምካህናት : ዘይጸውም :
በዕለተ : እሐድ : አው : በዕለተ : ሰንበት : ዘእንበለ : ሰንበት : ዐባይ : ባሕ
ቲታ : እንተ : ፋሲካ : ይሰወር ::

ትእዛዝ : ሟወ፭ :: ለእመ : ቦአ : ፩እምካህናት : አው : ሕዝባዊ :
ውስተ : ምኹራብ : አይሁድ : ወመካነ : ዕልዋን : ከመ : ይጸሊ : ካህናት :
ይሰወሩ : ወሕዝባዊ : ይሰደድ ::

ትእዛዝ : ሟወ፮ :: በእንተ : ዘይዘብጥ : ሰብእ : እስከ : ይመውት :
ወዘይት ኔዩል : ድንግለ :: ካህን : ለእመ : ተባአሰ : ምስለ : ካልኡ : ወይ
ዘብጦ : ወይመውት : ይሰወር : በእንተ : ግዝፈተ : ልቡ :: ወለእመ : ኮነ :
ሕዝባዊ : ይሰደድ :: ወለእመ : ኮነ : ሕዝባዊ : ተዐጋሌ : ድንግል : እም
ቅድመ : ትተፈኅር : ወይከውን : ምስሌጎ : ይሰደድ :: ወኢያውስብ : ካ
ልአተ :: አላ : ይንበር : ምስለ : እንተ : ተኅዩላ : ወለእመሂ : ኮነት : ነዳይ
ተ : ወሕሥምተ ::

ትእዛዝ : ሟወ፯ :: በእንተ : ዘይሠዩም : ካዕበ :: ለእመ : ረክበ :

ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡፡ቀሲስ፡አው፡፡ዲያቆን፡ክልኤተ፡ጊዜ፡ተሠይመ፡
ይሰዐር፡ውእቱኒ፡ወዘሤዋ ፤ አላ፡ለእመ፡ተዐውቀ፡ከመ፡ተሠይመ፡፡
እምኅበ፡ዕልዋን ፤ እስመ፡ኢይከውን፡ግሙራ፡ከመ፡ይኩኑ፡እለ፡
ተጠምቁ፡አው፡ተሠይመ፡እምኅበ፡ሰብእ፡ዘከመዝ፡ይከውኑ፡መሃ
ይምናነ፡ወኢካህናተ ።

ትእዛዝ፡፵ ወ ፳ ። በእንተ፡ዘኢይጸውም፡ጸመ፡አርብዓ፡ወረቡ
ዕ፡ወዐርብ ። ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡፡ቀሲስ፡አው፡፡ዲያቆን፡አው፡አናጉ
ንስጢስ፡አው፡መዘምር፡ለእመ፡ኢጸመ፡አርብዓ፡ቅዱስ፡ወረቡዐ፡
ወዐርብ፡ይሰዐር፡ለእመ፡ኢክልኤ፡ሕማም፡ዘሥጋ ። ወለእመ፡ኮነ፡ሕ
ዝባዊ፡ይሰደድ ።

ትእዛዝ፡፵ ወ ፵ ። ለእመ፡ጸመ፡ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡፡ቀሲስ፡
አው፡፡ዲያቆን፡አው፡፡፩ እምሥዩማን፡ምስለ፡አይሁድ፡ወይገብር፡
ፋሲካ፡ምስሌሆሙ፡አው፡ይትወከፍ፡በኅቤሆሙ፡አምኃ፡በዓሎሙ፡
ናእተ፡አው፡ዘይመስሎ፡ይሰዐር ፤ ወለእመ፡ኮነ፡ሕዝባዊ፡ይሰደድ ።
ሕዝባዊ፡ለእመ፡ወሰደ፡ኅበ፡ምኩራብ፡አሕዛብ፡ወምኩራብ፡አይሁ
ድ፡ቅብአ፡ወማኅቶተ፡ይሰደድ ።

ትእዛዝ፡፶ ወ ፶ ። በእንተ፡ዘይሰርቅ፡ዘይተ፡አው፡ሠምዐ፡አው፡
ዘኮነ፡እምንዋዩ፡ቤተ፡ክርስቲያን ። ለእመ፡ሰረቀ፡ሥዩም፡ሠምዐ፡
ቤተ፡ክርስቲያን፡አው፡ቅብአ፡ለይሰደድ ፤ ወይፍዲ፡ዘሰረቀ፡ትኅም
ስተ ። ንዋዩ፡ብሩር፡ወአልባስ፡ለእመ፡አስተርአዩ፡ኅዳጠ፡መዋዕለ፡
ኢይንሣእ፡ሰብእ፡እምኔሁ፡ምንተኒ፡ለርእሱ፡ባሕቲቱ ፤ እስመ፡ዝ
ንቱ፡ግብር፡ኅጢአት፡ውእቱ ። ወለእመቦ፡ዘገብረ፡ዘንተ፡ይስድ
ድዎ፡ወይትበቀልዎ ።

ትእዛዝ፡፶ ወ ፩ ። በእንተ፡ኤጲስ፡ቆጶስ፡ዘአስተዋደይዎ ። ሶበ፡
ያስተዋድይዎ፡ለኤጲስ፡ቆጶስ፡ሰብእ፡መሃይምናን፡ጸድቃን፡ውኔ
ራን፡ግብር፡ውእቱ፡ይጸውዕዎ፡ኅበ፡ኤጲስ፡ቆጶሳት ። ወለእመ፡መ
ጽአ፡ወይትአመን፡ኅጢአቶ፡ከዕበ፡ይዘለፍዎ፡ወይፍትሐ፡ላዕሌሁ፡
በኩነኔ፡ዘይደሉ ። ወለእመ፡ጸውዕዎ፡ወኢመጽአ፡ወይጸውዕዎ፡ከ
ዕበ፡ኅበ፡ኤጲስ፡ቆጶሳት፡ወ ፪ ኤጲስ፡ቆጶሳት፡ይልአኩ፡ኅቤሁ ።

ወለእመ : ኢተሰጥወ : ካዕባ : ይጸውዕዎ : ሥልሰ : ወይልአኩ : ጎቤሀ : ዳግመ : ፪ ኤጲስ : ቆጶሳት :: ወለእመ : ኢተሰጥወ : ወአስተተ : ወኢመጽአ : ይፍትሐ : ላዕሌሀ : እለ : ተጋብኡ : በዘይደሉ : ከመ : ይኩን : ከመ : ዘተዛለፍዎ : እስመ : ጎዮ : እምፍትሐ ::

ተእዛዝ : ፶ ወ ፪ :: ከመ : ኢይስምዑ : ስምዑ : ዕልው : ላዕለ : ኤጲስ : ቆጶስ : ወኢስምዑ : አሐዱ :: ኢይትወከፉ : ስምዑ : ዕልዋን : ላዕለ : ኤጲስ : ቆጶስ ፤ ወኢይትወከፉ : ስምዑ : አሐዱ ፤ እስመ : በአፈ : ፪ ወ ፫ : ይቁም : ዙሉ : ነገር :: ወኢይከውኖ : ለኤጲስ : ቆጶስ : የሀብ : ሢመተ : ኤጲስ : ቆጶስና : ለእኅሁ : አው : ለወልዱ : አው : ለአዝማዲሀ :: ወኢይሢም : ዘፈቀደ ፤ እስመ : ኢኮነ : ርቱዐ : ከመ : ይትዋረሱ : ኤጲስ : ቆጶስና ፤ ወኢየሀብ : ንዋየ : እግዚአብሔር : በእንተ : ፈቃደ : ሰብእ ፤ ወኢይደሉ : ይርስያ : ለቤተ : ክርስቲያኑ : ለክርስቶስ : ርስተ :: ለእመ : ጎብሩ : ከመዝ : ወይነሥኡ : ከመዝ : ሢመተ : ይኩኑ : ከመ : ዘአልቦ ፤ ወ ለሊሀኒ : ይትከንን : በፍትሐ :: ፩ ዘነቋር : ዐይኑ : አው : ሐንካሰ : እግሩ : ወይደልዎ : ኤጲስ : ቆጶስና : ይሠየም ፤ እስመ : ነውረ : ሥጋ : ኢያረኩሶ : አላ : ነውረ : ነፍስ :: ጽመም : ወዕዉር : ኢይሠየም : ኤጲስ : ቆጶስ ፤ አኮ : ርኩሰ : ከዊኖ : አላ : ከመ : ኢይዘረዉ : ንዋየ : ቤተ : ክርስቲያን :: ዘቦ : ጋኔን : ኢይሠየም : ከህነ ፤ ወኢይጸሊ : ምስለ : መሃይምናን :: ወለእመ : ነጽሐ : ያብእዎ ፤ ወለእመ : ይደልዎ : ይሠየም : ከህነ ::

ተእዛዝ : ፶ ወ ፫ :: ኢይሠየም : ኤጲስ : ቆጶስ : ዘተጠምቀ : ሐዲስ :: ዘመጽአ : እምአሕዛብ : አው : ዘሐይወ : በእኩይ : ወተጠምቀ : ኢመፍትው : ይሠየም : ኤጲስ : ቆጶስ : በጊዜሃ ፤ ወኢመፍትው : ለዘኢተመከረ : ይኩን : መምህረ : ለባዕዳን : ሰብእ ፤ አላ : ይኩን : ዝንቱ : በጸጋ : እግዚአብሔር :: ወኢይደልዎ : ለኤጲስ : ቆጶስ : ከመ : ይንበር : ወያስ ተጋብእ : ምርካብ : አላ : ያስተርክብ : ግብረ : ቤተ : ክርስቲያን ፤ ወለእመ አኮሰ : ኢይገብር : ኤጲስ : ቆጶስና :: አልቦ : ዘይክል : ለክልኤ : አጋእዝተ : ተቀንዮ : በከመ : አዘዘ : እግዚእነ :: ኢንኤዝዝ : ከመ : ይሠየም : ጎብር : ከህነ : ዘእንበለ : በመባሕተ : አጋእዝተሀ : ከመ : ኢይኅዝኑ : አጋእዝተሀ ፤ እስመ : በዝንቱ : የሐጽጽ : አብያተሆመ :: ወለእመ : ተረ

ክብ፡ጉብር፡በጊዜህ፡ዘይደልዎ፡መዓርገ፡ሢመት፡በከመ፡አስተርአየ፡
ለነ፡አናሲ፡ሞስ፡ወያግዕዝዎ፡አጋእዝቲህ፡ወያውዕእዎ፡እምአብያቲ
ሆሙ፡ወይሠየም ።

ትእዛዝ፡፶ ወ ፬ ። ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡ቀሲስ፡አው፡ዲያቆን፡ዘ
ይፀመድ፡ሐራ፡ወይፈቀድ፡ይግበሮሙ፡ለክልኤሆሙ፡ከመ፡ይርከብ፡
ሢመተ፡ሰብእ፡ወይርከብ፡ሢመተ፡ክህነት፡ይሰዐር ፤ እስመ፡ይቤ፡
ሀቡ፡ዘእግዚአብሔር፡ለእግዚአብሔር፡ወዘንጉሥ፡ለንጉሥ ። ዘያቀ
ልል፡ንጉሠ፡አው፡መከንን፡ዘእንበለ፡ርቱዕ፡ይትበቀልዎ ። ወለእመ፡
ኮነ፡ከህነ፡ይሰዐር ፤ ወለእመ፡ኮነ፡ሕዝባዌ፡ይሰደድ ።

ትእዛዝ፡፶ ወ ፭ ። በእንተ፡ዘከመ፡ይትወከፉ፡እመጸሕፍት፡ዘት
ካት፡ወዘሐዲስ፡ውስተ፡ቤተ፡ክርስቲያን ። ወይኩን፡እሉ፡መጸሕፍ
ት፡ከሉሙ፡ለካህናት፡ወለሕዝባውያን፡ቅዱሳን፡ወክቡራን ። ወእሉ፡
እመንቱ፡እምሥርዐት፡ዘትካት ።

ትእዛዝ፡፶ ወ ፮ ። መጸሕፍት፡ዘሙሴ ፤ ዘፍጥረት ፤ ዘፀአት ፤ ዘ
ሴዋውያን ፤ ዘኲልቀ ፤ ዘዳግም ፡ ሕግ ፤ ዘኢያሱ ፡ ወልደ ፡ ነዌ ፤ ዘመ
ሳፍንት ፤ ዘሩት ፤ ፬ መጸሕፍት ፡ ዘንጉሥት ፤ ቀዳሚ ፡ ወካልእ ፡ ፩ መጽ
ሐፍ ፡ ሣልስ ፡ ወራብዕ ፡ ፩ መጽሐፍ ፤ ፪ ትሩፋት ፡ ነገሥት ፤ ዘዕዝራ ፡ ቀ
ዳሚ ፡ ወካልእ ፤ ፩ መጽሐፍ ፡ ዘኢዮብ ፤ ዘአስቴር ፤ ዘጦቢት ፤ መክብብ ፤
መዝሙረ ፡ ዳዊት ፡ ፪፶ ፤ መሳልያተ ፡ ሰሎሞን ፤ ዘቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘጉ
በኤ ፤ መሐልየ ፡ መሐልይ ፤ ፲ ወ ፪ ንኡሳን ፡ ነቢያት ፤ ኢሳይያስ ፤ ኤርም
ያስ ፤ ዳንኤል ፤ ሕዝቅኤል ። ዘንተ ፡ መሀሩ ፡ ለደቂቅክሙ ። ዘእንበለ፡
ውእቱ ፡ ጥበብ ፡ ሰሎሞን ፤ ዮዲት ፤ ወመጸሕፍተ ፡ ከፋሴ ፡ ፫ ፤ ዘኢያሱ ፡
ወልደ ፡ ሲራክ ፡ ዐቢያ ፡ ትምህርት ። ወመጸሕፍተኒ ፡ እሉ ፡ ዘሐዲስ ፡ ሕ
ግ ፤ ፬ ወንጌላት ፤ ዘማቴዎስ ፤ ዘማርቆስ ፤ ዘሉቃስ ፤ ዘዮሐንስ ፤ ወግብረ ፡
ሐዋርያት ፤ ወ ፪ መልእክተ ፡ ጴጥሮስ ፤ ፫ መልእክት ፡ ዘዮሐንስ ፤ ፩ መል
እክት ፡ ዘያዕቆብ ፤ ፩ መልእክት ፡ ዘይሁዳ ፤ ፲ ወ ፬ መልእክት ፡ ዘጳውሎስ ፤
ወአቡቀለምሲስ ፡ ዘውእቱ ፡ አርአያ ፡ ዮሐንስ ፤ ወ ፪ መልእክተ ፡ ቀሌም
ንጦስ ፤

ትእዛዝ፡፶ ወ ፯ ። በእንተ፡ትእዛዛተ፡ሐዋርያት ። ወዘንተ፡ንኤ

ገዛክሙ፡ ኦኤጲስ፡ ቆጶሳት፡ በእንተ፡ ሲኖዶስ ፤ እስመ፡ ለእመ፡ ሰማዕ
 ክሙ፡ ዛቲ፡ ትትባሉሉ፡ ወትዲ፡ ጎጎ፡ ወይከውን፡ ለክሙ፡ ሰላመ፡ ለዝ
 ሉፉ፡ ። ወለእመ፡ ኢተአዘዝክሙ፡ ወኢተወከፍክሙ፡ ዘውስቲቱ፡ ይ
 ሰለቀክሙ፡ ወይከውንክሙ፡ ሐዘን፡ በበይናቲክሙ፡ ለዝሉፉ፡ ወድጎሬ
 ሀ፡ ትረክበክሙ፡ ኩንኔ፡ ዘይደልወክሙ፡ በእንተ፡ ዕልወትክሙ ። ወ
 እግዚአብሔር፡ ባሕቲቱ፡ ወወልዱ፡ ዋሕድ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወመ
 ንፈስ፡ ቅዱስ፡ ገባሬ፡ ኩሉ፡ ፍጥረት፡ ይረሲክሙ፡ ለለ፩ ለኩልክሙ፡
 ሰላመ፡ ወይርዳእክሙ፡ በኩሉ፡ ኂሩት፡ እንዘ፡ ኢታንቀለቀሉ፡ ወተሀ
 ልወ፡ ዘእንበለ፡ ርስሐት፡ እንዘ፡ አልብክሙ፡ ጎጠአተ ። ወይረሲክ
 ሙ፡ ድልዋን፡ ለመካን፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡ በወልዱ፡ ዘያፈቅሮ፡ እግ
 ዚእን፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ሕያው፡ ወመድጎኒን፡ ዘቦቱ፡ ለከ፡ ምስሌሀ፡
 ስብሐት፡ ለኡባ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡ አሜን ።

ዝንቱ፡ ሲኖዶስ፡ ዘሐዋርያት፡ ዘፈነዉን፡ ምስለ፡ ቀሌምንጦስ፤
 ወስብሐት፡ ለእግዚአብሔር፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡ አሜን ።

Lectiones variantes.

Can. I. የሀልዉ:] የሀልዉ: AT. — ይሠየሙ:] ይሠየም: T.

Can. II. በእንተ: ዘመ"] በእንተ: ከመ: መፍ" A. — አብአ:] አያብአ: T. — ምሥዋዑ:] ምሥዋዕ: T. — ዘያብአ:] ዘያብወአ: ABT. — ወያዕርጉ:] ወያዕርጉ: B. — ያበውአ:] ዘያብ" T. — አምእንስሳ:] እንስሳ: B, እመ: እንስሳ: A. — ካልእ:] ካልአ: AB. — ዘአዘዘ:] ዘአዘዘነ: T, + እግዚአብሔር: B, + ኢየሱስ: ክርስቶስ: T. — ወእለ:] ወለእለ: T. — ፍሬያት:] ፍሬያተ: T. — ወይትካፈልዎሙ:] ወይትካፈ" AT. — ቆጶስ:] ቆጶሳት: B. — ወለእለ:] ወላዕለ: እለ: B.

Can. III. ወኢይስድዱ: — — ብእሲቶ:] ወኢይስድድ: ኤ"ቆ" ብ"ወቀ"ወዲ" AB, ወኢይስድድ: ኤ"ቆ" ወለቀሳውስት: ወብ"ወቀ"ወዲ" T. — ኢያግብእዋ:] ኢያግብእዎሙ: A, ኢ"ዎ: B.

Can. IV. በእንተ: ዕ"] በዕ" B. — ገብረ:] ገብሩ ABT. — አው: ቀሲስ:] ወቀ" B. — እምቅድመ: ይዔሪ:] እስመ: ኢይዔሪ: A. — ለይትመተር:] ለይ"ሩ: AB.

Can. V. ቆጶስ:] ቆጶሳት: ABT. — ወዲያቆን:] ወዲ"ናት: T. — ተግባረ:] ግብረ: AT.

Can. VI. እምካህናት:] እምሥዮማን: ካ" B. — ይንግር:] ዘእንበለ: ይ" ABT. — ምክንያተ:] ምክንያቶ: AT. — ይሰረይ:] ይስረዩ: T. — ግጦአተ:] ግጦአት: A, ግጦአቶ: T. — ዘአዕረገ:] ዘዐርገ: AT. — በንጽሕ:] በንጽሕ: A.

Can. VII. ወይስምዕ:] ወኢይስምዕ: T. — ይገብሩ:] ይፈጽሙ: T. — ወኢይትሚጠው:] ወኢተመጠወ: A, ወኢይትመጠ

ው፡ B. — ቀርባን፡ቅ"] እምቀርባን፡ቅዱስ፡ B. — ወኢይጸል
ዩ፡] ወኢይጸልዩ፡ A. — ወይደልዎ፡] ወኢይደልዎ፡ B. — ገብ
ረ፡] ግብረ፡ B. — ጋእዘ፡ወሀ"] ግእዝ፡ወሀከት፡ AB.

Can. VIII. ዘኢይሳተፍ፡] ዘይሳተፍ፡ T. — ወለእመሂ፡] ^ T.

Can. IX. ወኢይጸልዩ፡] ወኢትጸ" T. — ዘተሰደ፡] እለ፡ተሰ
ዱ፡ A. — ጸለዩ፡] ጸለዩ፡ A. — ከህን፡] እምከህናት፡ A. — ውእ
ቱኒ፡] ውእቱ፡ B.

Can. X. ሕዝባዊ፡] እምሕዝባዊ፡ A. — ወይበውእ፡] ወይበእ፡
T. — በመባሕት፡] መባሕት፡ B. — ወይሠየም፡] ^ B. — ነዋኅ፡
መዋዕለ፡] ነዋኅ፡መዋዕል፡ AT. — ቤተ፡ክ"ለእግ"] ^ T.

Can. XI. ኢመፍትው፡] በእንተ፡ከመ፡ኢመ" B. — ሕዝብ፡
— — ወያስተሓምምዎ፡] ^ B ob homoeoteleuton. ይክል፡] ኢይክ
ል፡ B. — ያርብሐሙ፡] ያረብሐሙ፡ T, ከመ፡ያርብ" A. — በባ
ሕቲቱ፡] ባሕቲቶ፡ T.

Can. XII. እመሂ፡] + ኤጲስ፡ቆጶስ፡አው፡ ABT. — ወሐረ፡]
ወየሐውር፡ BT. — ወይነብር፡] ወይነብሩ፡ A, ወይገብር፡ B. —
በውእቱ፡] በውስቲቱ፡ A. — ነዋኅ፡መዋዕለ፡] ለነዋኅ፡መዋዕል፡
A. — ፈሊሰ፡] ወፈሊሰ፡ A, ፋሲካ፡ B. — በመባሕተ፡] + እዴ
ሀ፡ለ(ኤጲ") B. — መካኑ፡] መካን፡ B. — ወኢሰምዎ፡] ወኢይሰም
ዎ፡ T. — ወይቅረብ፡] ወይቀርብ፡ B, ወኢይቅረብ፡ T. — በመ
ካን፡] መካን፡ T. — ከመ፡] ወከመ፡ A. — ወይሬኢ፡] ወይረኢ፡ A,
ወይሬሲ፡ T. — ከንቱ፡] ከንቶ፡ T. — ውእቱኒ፡] ውእቱ፡ A.

Can. XIII. አው፡(ዕቅብተ፡)] ^ B. — ኢይከውኖ፡] ይከው
ኖ፡ T. — አው፡(እንተ፡ተሐዘብዋ፡)] ^ T. — ኢይከውኖ፡] ኢ
ይደልዎ፡ወኢይከውን፡ T. — እኑሀ፡] እቡሀ፡ T.

Can. XV. ተኅጽወ፡] ተሐፅወ፡ A. — ኅፍረቶ፡] ኅፍረቱ፡ AT. —
በመባሕቱ፡] ባሕቲቱ፡ BT. — ኮነ፡] አኮ፡ T. — ነፍሱ፡] ነፍስ፡ B,
ለነፍሱ፡ A. — ወጸላኤ፡] ወጸላኢ፡ T. — ኅፍረቶ፡] ፍጥረቶ፡ B,
ፍጥረቱ፡ AT. — ነፍሱ፡] ነፍስ፡ B. — ለሕይወቱ፡] ለሕይወት፡ T.

Can. XVI. በመሐላ፡] በመሕለ፡ (pro በማሕለ፡) A, በኅይለ፡
T. — ሐሰት፡] በሐሰት፡ T. — በሰሪቅ፡] በሰርቅ፡ T. — ወኢይሰ
ደድ፡] ወይሰደድ፡ A. — ኢይትቤቀል፡] ኢይትቡ" T.

Can. XVII. ወከዕበ፡አለ፡] ወለአመ፡ T. — አለ፡] አሉ፡ B. — ሶበ፡] አለ፡ B. — ለባሕተቶሙ፡] በባሕ" A.

Can. XVIII. ዘኢያአምን፡] ዘኢያአምን፡ AT. — ይኤብስ፡] ይኤብሱ፡ T. — ወይፈቅድ፡] ዘይፈ" B. — ዘያፈርሆሙ፡] ዘይፈርሆሙ፡ B. — ይሰዐር፡] ይሰዐሩ፡ A. — ኢአዘዘ፡] አዘዘን፡ A. — እግዚአብሔር፡] እግዚአብሔር፡ T. — ሶበ፡] ለዘ፡ B. — ይጸዕልዎ፡] ይጽእልዎ፡ T. — ኢተቀየመ፡] ወ] ለ A, ኢተበቀለ፡ T. — ወኢተምዕዕ፡] ለ T.

Can. XIX. በርቱዕ፡] በርተዕ፡ T. — ኤዲስ፡] እምኤዲስ፡ T. — በእንተ፡] ለ T. — ኅጢአት፡] ኅጢአቱ፡ T. — ወቀርበ፡] ወቀርቡ፡ T. — መልእክቶ፡] መልእክተ፡ T. — መበሕት፡] መስሕት፡ B.

Can. XX. ከህነት፡] ከህናት፡ A, ሢመት፡ BT. — ወይሰዐር፡] ወይሰዐሮ፡ B. — ወኢበምንተኒ፡] ወኢምንተኒ፡ B. — በከመ፡] እስመ፡ B.

Can. XXI. ይአኅዝ፡] ይትአኅዝ፡ A. — ቤተ፡] በቤተ፡ A. — ተራድአ፡] ዘይትራዳአ፡ A. — ምኅናን፡] እምኅናን፡ A.

Can. XXII. ለአመ፡ — — ቀሲስ፡] ለአመ፡ መነን፡ ለቀሲስ፡ ኤዲስ፡ ቆዶስ፡ A, ወለአመ፡ መነን፡ አኮ፡ ቀሲስ፡ ዘይሚንን፡ ኤዲስ፡ ቆዶስ፡ T, ወለአመ፡ መነን፡ ዲዲስ፡ ቆዶስ፡ ቀሲስ፡ B. — ወይገብረ፡] ወይግበር፡ AB. — ኢይትረከብ፡] ይትረከብ፡ A. — ፍትሕ፡] ለ B. — ግብረ፡] ለ A. — ይረትዕ፡] ያረትዕ፡ AT. — እስመ፡] ለ A. — ተለውዎ፡] ለ B. — ይከውን፡] ይከውኖሙ፡ T. — ይሴአሎሙ፡] ይሴእሎሙ፡ B, ይሰአሎሙ፡ A.

Can. XXIII. ዘሰደዶ፡] ዘሰደዶ፡ AT. — ኤዲስ፡ ቆዶስ፡ (alter) ለ ABT.

Can. XXIV. ነኪር፡] ነኪረ፡ T. — አለ፡] አላ፡ AB. — ዘእንበለ፡] ለ T. — ለአመቦሙ፡] ለአመቦ፡ B.

Can. XXV. መፍትወ፡ — — ብሔር፡] መ"ያእምር፡ ሊቀ፡ ዳዳሳት፡ (ወ?) ኤዲስ፡ ቆዶስ፡ ኅሎ፡ ብሔረ፡ B, መ"ኤዲስ፡ ቆዶስ፡ ያብአ፡ ኅሎ፡ ብሔረ፡ T. — ወኢይግበሩ፡] ወኢይገብሩ፡ A. — ምክረ፡] መንክረ፡ A. — ወይግበሩ፡] ወይገብሩ፡ A. — አለ፡] ለአለ፡ B. — ምኅናኖሙ፡] ምኅናን፡ AB, ምኅናን፡ T. — ኢይግበር፡] ኢይግበሩ፡ AT. — ወኢምንተኒ፡] መንተኒ፡ B, ወመንተኒ፡ T. — ኤዲስ፡ ቆ

ጳሳት:] ኤ"ቆጶስ: T. — ከመዝ:] ወከመዝ: T. — ከሎሎ:] ^ AB. — ይኩን:] ይኩን: BT. — ጎብረተ:] ንብረተ: B. — ወይ ሴባሕ:] ወይሰባሕ: B. — እምኩናን:] + ዘዚአሁ: T. — ኅብ: ዘ ኢ"ዚ]" ^ T. — ወእለ:] ወለእለ: T.

Can. XXVI. ወኢገሠጸ:] ወገሠጸ: T. — ይጌሥጽ:] ይተገሠ ጽ: B. — ሐረ:] ኢሐረ: T. — ወኢዮጎድግ:] ኢዮጎድግ: ABT. — ይባእ:] ኢይባእ: T. — ውስተ:] ^ AT. — ከመዝ:] ወከመዝ: T.

Can. XXVII. በበዓመት:] በዓመት: AT. — ወይጠይቁ:] ወ ይጠይቅ: AB, ወይጠመቁ: T. — ይኩን: — — ጎባእ:] ^ A ob homoeoteleuton. — በመንፈቀ:] በማእከለ: B.

Can. XXVIII. ንዋዩ:] ^ ABT. — ከመዘ:] በከመ: T. — ነ ጸረ:] ነጽር: A. — ላዕሴሁ:] ላዕሴሆመ: A. — እምኒሆመ:] ^ A. — ረባሐ: ሎቱ:] ረብሐ: ለዘሎቱ: T. — ወለእመሂ:] ለእመ: T.

Can. XXIX. ወኢመኑሂ:] መኑሂ: B, ዘእምነሂ: T. — ወኢ ምንተኒ:] ወኢበምንተኒ: A. — በምክረ:] ምክረ: T.

Can. XXX. ለእመቦ: ንዋዩ:] + ኤጲስ: ቆጶስ: B. — ወያ እ"ንዋዩ:] ^ T. — ኤ"ቆ"በምክ"] ^ B. — ንዋዩ:(ቤተ:ክ")] ^ AB. — ወአዝማዶ:] ወዘመድ: B. — ኢያእመሩ:] ያአምሩ: A, ኢያአምሩ: T. — ወከመ: ኢይትሀጎል: ን"ኤ"ቆ] ^ ob homoeoteleuton. — ወአዝማዲሁ:] ወአምሳሊሁ: T. — ሞቱ:] ሞት: BT.

Can. XXXI. እንከ:] ^ B. — ዘይመልክ:] ከመ: ይምልክ: T. — ነፍሳተ:] ነፍሰ: BT. — ከሎ:] ከሎሎ: T. — የአዝመ:] ይኤዝመ: T. — ነዳያን:] + ምስሴሁ: T. — ወይርከብ:] ወይረከብ: T. — ኮን:] ኮን: B. — በኅቤሁ:] በኅቤከ: B. — አኅወ: — — በኅቤሁ:] ^ T. — ነግድ:] ለነግድ: A. — እለ:] ለ እለ: A. — ይሐውጽዎ:] የሐውጽዎ: B. — እምዘፈ"] እምኩ ሉ: ዘፈ" B. — ሕገ:] በሕገ: T. — ይኤዝመ:] ይኤዝዝከመ: B. — ይሴሰዩ: እምሥ"] ^ T. — እምሥዋዕ:] ለምሥዋዕ: B. — ኢይጸብኩ:] ኢይጻኩ: B, ኢይጸምዑ: T. — ኅብ:] በ ኅብ: T.

Can. XXXII. በእንተ:] + ኅብ: A. — ተውኔት:] ቤተ: ተ" T. — ወያበዝጎ:] ወያብዝጎ: A. — አው:(ቁሲስ:)] ^ T, ወ AB. — አው:(ዲ")] ወ ABT. — ዘየአምር: — — ይክልኦ:] ዘየሐውር: ወ

ኢይሳይግግ፡መፍትወ፡ይክልእዎ፡ A, ዘየ"ወየሳይግግ፡በድልወ፡ይ
ክላእ፡ B, ዘየ"ወይአምር፡ወይሳይግግ፡በድልወ፡ይልክክ፡ T.

Can. XXXIII. ንኤዝዝ፡] + እንከ፡ B. — ይትመተር፡]ይት
መተሩ፡ ABT. — እንከ፡] \wedge A. — ይእቲ፡] \wedge B.

Can. XXXIV. ለዘያስተራዡስ፡] ለዘያረዡስ፡ B, ለዘያስተረ" A. —
እመሂ፡] \wedge A. — ወአከ፡] አከ፡ A. — ሠናይ፡] ሠናያን፡ A. —
ፈጠሮ፡] ፈጠሮሙ፡ A. — ውእቱ፡] \wedge B. — ዘይፀርፍ፡] ይፀ"
BT. — ወከማሁ፡] + ከዕበ፡ A.

Can. XXXV. ለዘይትጭ"] ለዘይትወ" AT. — ይትኒሰሐ፡] ይኒ
ሰሐ፡ BT. — ለእመ፡(ለእለ፡ A) — — ለዘይትኒሳሕ፡] desunt ob ho-
moeoteleuton B. — ኢፈቀደ፡] ፈቀደ፡ T. — እምኅጠአቱ፡] እም
ኅጠአቶሙ፡ B, በእንተ፡ኅጠአቱ፡ A. — በሰማያት፡] ዘበሰ" B. —
ዘይትኒሳሕ፡] ዘይኒሰሐ፡ BT.

Can. XXXVI. ወኢሰትየ፡] ወኢይስተይ፡ B. — ሕዝብ፡] ሰ
ብእ፡ B.

Can. XXXVII. ምሥያጣት፡] ምሥያጥ፡ T. — በማኅደረ፡— —
በፍኖት፡] + በማኅደር፡ A, + ወበማኅደር፡ B, ነግደ፡ በምንዳቤ፡
ፍኖት፡ ወበማኅደር፡ T. — ቀሲሰ፡ አው፡ ዲያቆን፡] ቀሲሰ፡ አው፡
ዲያቆን፡ ABT. — አው፡ዕዉረ፡አው፡] \wedge T. — ዘዕዉስ፡] ፩እም
ከህናት፡ ዘፀ" BT.

Can. XXXVIII. ቀሲሰ፡] + አው፡ዲያቆን፡ T. — ዘኢይሚ
ህር፡] ዘይሚህር፡ T. — ወኢይሚህርሙ፡] ወይሚህርሙ፡ T.

Can. XXXIX. ለእመ፡] ሶበ፡ AB. — ዘይጼነስ፡] ዘይጼንስ፡ T. —
እኑሁ፡] እኅዋሁ፡ B.

Can. XL. ቤተ፡ክ"] \wedge B. — መጻሕፍት፡] \wedge A. — ወከህ
ናት፡] ወለከህናት፡ AB.

Can. XLI. ዘይዛለፍዎ፡] ዘይዛልፍዎ፡ T. — በዝሙት፡] በዝ
ሙቱ፡ T. — ካልእ፡] ካልእ፡ AT. — አው፡ በምርዕት፡] \wedge B. —
ካልእ፡] \wedge B. — ወለእመ፡ተዛ"] ወለተዛ" B.

Can. XLII. ወክሕ"ክህ"] ወክህ" A. — ክህነት፡] ከህናት፡ A. —
ስመ፡ክር"] እስመ፡ክር" A. — ስመ፡ክህ"] እስመ፡ከህናት፡ A.

Can. XLIII. ዘቦቱ፡] \wedge T. — ነፍሱ፡] ነፍስ፡ B. — ዘኢጥ
ቡሕ፡] ዘኢገቡሕ፡ A. — ቦቱ፡] ሎቱ፡ T. — ኮነ፡] \wedge B.

Can. XLIV. እምክህ"] እምክህነት : B. — ዘእንበለ : ሰ"ዐባይ :] ዘእ"ዐባይ : (A ዐቢይ :) B.

Can. XLV. ሕዝባዊ :] እምሕዝባውያን : T. — ይጸሊ :] ይጸልዩ : BT, ኢይጸልዩ : A. — ይሰወሩ :] ይሰወር : BT.

Can. XLVI. ወዘይት-ኔየል :] ወዘይት-ነየል : AT. — ካልክ :] ካልእ : BT. — ወለእመ : ኮነ : ሕ"ተ"ድ"] ወለእመ : ተክጋለ : ሕ"ለድንግል : (ደንግል : T) AT. — ትትፈኅር :] ትትኅፈር : B. — ይንበር :] ይነበር : T. — ተነየላ :] ተሐያለ : A. — ወለእመሂ :] ወለእመ : AT, ለእመ : B. — ኮነት :] \wedge A.

Can. XLVII. ረከበ :] ተረከበ : T. — ተሠይመ :] ተሠይሞ : T, ተሠዩም : (pro ተሠዩመ) A. — ውእቱኒ : ወዘ"] \wedge T. — ወዘሚሞ :] + ይሰወር : B. — እምኅበ :] ዘእምኅበ : A. — ኢይከውን :] \wedge A. — ይከኑ :] ይከን : B. — አው : ተሠይመ :] በተሠይመ : B. — ይከውኑ :] ኢይከውኑ : A, ኢይከውን : B.

Can. XLVIII. ወረብዕ : ወዐርብ :] ወረብዐ : ወዐርቦ : BT. — ኢጸመ :] ጸመ : B. — ወዐርቦ :] ወዐርብ : A. — ይሰወር :] \wedge A. — ኢከልክ :] ኢከልክመ : AB. — ኮነ :] \wedge T.

Can. XLIX. ወይገብር :] ይገብር : A, ይግበር : B. — አሥኃ :] ንስሐ : T. — በዓሎመ :] በበዓሎመ : B.

Can. L. ዘኮነ :] \wedge A. — እምንዋዩ :] ንዋዩ : A. — ለእመ : — — ክርስቲያን :] \wedge ob homoeoteleuton B. — አስተርአዩ :] አስተርአዩ : ለእመ : አስተስረዩ : ሎቱ : T. — ግብር : ኅጠ"] ገብረ : ኅጠ. አተ : T.

Can. LI. ያስተዋደይዎ :] አስተዋደይዎ : A. — ይጸውዕዎ :] ይጸውዕዎ : B. — ቆጶሳት :] ቆጶስ : B. — ወይትአመን :] ወተአመን : T. — ኅጠ.አቶ :] ኅጠ.አቱ : AT. — ዘይደሉ :] ይደሉ : T. — ኤጲስ : ቆጶሳት : ወ] \wedge ABT. — ይጸውዕዎ :] ይጸውዖ : A. — በዘይደሉ :] ዘይደሉ : T. — ይከን :] ኢይከን : AB.

Can. LII. ወኢስምዕ : አሐዱ :] + ኤጲስ : ቆጶስ : ABT. — ስምዕ :] ወኢይስምዕ : A. — ዕልዋን :] እምዕልዋን : B. — አሐዱ :] + ኤጲስ : ቆጶስ : ABT. — በአፈ :] እምአፈ : AB. — ለኤጲስ : ቆጶስ :] ለጳጳስ : A. — ለወልዱ :] ለውሉዱ : A. — ይትዋረሱ :] ይትዋረስ : BT. — ወኢየሀብ :] ወኢተሀብ : B. — ወኢይደሉ :] ወይ

ደሉ፡ B. — ርስተ፡] ርሱስተ፡ T. — ለእመ፡] ለእለ፡ B. — ወይ
 ነሥኡ፡] ወይንሥኡ፡ B, ይንሥኡ፡ A. — ይተኩንን፡] ይተኩንን፡
 ABT. — ሐንካሰ፡] ሐንካሰ፡ BT. — ወይደልዎ፡] ወኢይደልዎ፡
 AT. — እስመ፡] ለ T. — ነፍስ፡] መንፈስ፡ T. — ከዊኖ፡] ዘከን፡
 BT. — ኢይዘረወ፡] ኢይዘከሩ፡ T. — ወኢይጸለ፡] ወኢይጸሊ፡ A.

Can. LIII. ዝንቱ፡] ለ B. — ወኢይደልዎ፡] ወይደልዎ፡ B. —
 ምርካቦ፡] እምርካቦ፡ A. — ግብረ፡] ለግብረ፡ A. — ወለእመአኮሰ፡
 — — ቆጶስና፡] ወለእመ፡ ኢገብረ፡ ኤጲስ፡ ቅጶስ፡ T, ወለእመሰ፡ ኢ
 ይገብር፡ ኤ“ቆ” AB. — ለክልኤ፡] ለ A. — በመባሕት፡] መባ“
 B. — አጋእዝቲሁ፡] አጋ“ሆሙ፡ T. — ከመ፡] ወከመ፡ B. — ኢ
 ይገዝኑ፡] ኢያገዝኑ፡ A. — አጋእ“] አጋ“ሆሙ፡ AT. — አናሱ
 ሞስ፡] ለ ABT. — ወያግዕዝዎ፡] ወአግዕዝዎ፡ A. — እምአብ“
 እምአጋእዝቲሆሙ፡ T.

Can. LIV. ወይርከብ፡] ለ T, ወይረከብ፡ A. — ሢመተ፡]
 ለ AT. — ሀቡ፡] የሀቡ፡ T. — አው፡] ለ T, ወ A.

Can. LV. ይተወከፉ፡] ይተወከፍ፡ B. — እሉ፡] ለ A. — ለከ
 ሀናት፡] ከሀ“ T, አከሀናት፡ A. — እመንቱ፡] ለ T.

Can. LVI. ትእዛዝ፡ ፶ ወ ፩ ።] ኅልቆ፡ (pro ኅልቆ፡?) T. —
 ዘሩት፡] + ፰ መጻሕፍት፡ (Octateuchus) T. — ዘአስቲር፡] ዘይስታር፡
 A, ዘአስቲር፡ T. — ዘንተ፡ መሀሩ፡] ወዘትምሀሩ፡ T. — ወልደ፡
 ሲራክ፡] ዘሲ“ T. — ዐቢያ፡] ዐቢይ፡ T. — መጻሕፍትኒ፡] + ዘ
 እነ፡ A, + ነ T. — ሕግ፡] ለ T. — ዘውእቱ፡] ዝው“ A.

Can. LVII. ኦኤጲስ፡ ቆ“] ኤጲስ፡ ቆ“ BT. — ዛቲ፡] ባቲ፡ T. —
 ወትዴኅኑ፡] ወትዴኅኑ፡ A, ወትድኅኑ፡ T, ወትድኅኑ፡ B. — ለዝ
 ሉፉ፡] ለ B. — ወድኅሬሁ፡] + ሐዘነ፡ ወ BT. — ተረክባከመ፡]
 ተረክባ፡ T. — ወወልዱ፡] ወልድ፡ T, ወወልድ፡ B. — ቅዱስ፡]
 ለ T. — ይረሲክመ፡] ይሬስየክመ፡ B. — ሰላመ፡] በሰላም፡ BT. —
 እንዘ፡] ወእንዘ፡ BT. — ኢታንቀለቅሉ፡] ኢታንቀልቅሉ፡ BT. —
 ዘያፈቅሮ፡] ዘያፈቅር AT. — ምስሌሁ፡] ለ BT. — ዘፈነወነ፡] ዘፈ
 ነውነ፡ B, ዘፈነወ. AT.

Versio.

In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unici Dei. — Haec est Synodus ecclesiae, quam apostoli tradiderunt per manus Clementis, quem olim legaverunt.

Canon I. Quot episcopi interesse debeant ordinationi episcopi. — Ordinetur episcopus per duos aut tres episcopos. Presbyter vero et diaconus et reliqui clerici ordinentur auctoritate¹ unius episcopi.

Can. II. De iis, quae afferri oportet ad altare. — Si quis episcopus aut presbyter alia quaedam attulerit ad altare Domini, praeter ea, quae afferri et sacrificari iussimus, vel [si] mel², aut lac, aut aliquid avium aliarumve bestiarum afferat, praeter ea, quae Dominus

¹ Omnes codd. praebent **በመብሕተ፡፩ ኤ"ቆ"**: pr. *cum permissione unius episcopi*; sed nemo est quin videat, hanc lectionem canonis sensui minime convenire. Quare conjicio pro **በመብሕተ፡** esse legendum **በብሕተቱ፡** (*per unum tantum episcopum*). — In recensione altera statuitur, tum episcopum, tum alios clericos ordinandos esse die dominica (**በሰንበተ፡ክርስቲያን፡** pr.: *in sabbato Christianorum*).

² Addit versio Coptica: **ἰε οὔρικερων ἐὰρ θάλλογ ἐπυα σῖο γηρηπ** *vel potum inebriantem* (σίκερα) *factitium pro vino*. Fusius in canonibus, quos „Abtelisât“ (titulos) vocant: — — **ሥራብ፡ሦከር፡ወምንተኒ፡ሜስ፡ወይን፡** **ዘግቡር፡በእሳተ፡አው፡ወይን፡ዘግቡር፡በፀሓይ፡** [pro vino naturali] *potum inebriantem, et vinum aliquod igne factum, aut vinum sole factum*. Cf. versionem

titulorum Arabicam apud *Beveregium* ad h. can.: [عوض الخمر النقي الخالص]

شراب سكر (مسكر) (?) او شيء من الانبذة الغريبة المعمولة بالنار او غيرها.

noster statuit: deponatur. Neque fas est aliud quid affere ad altare, nisi spicas uvasque suo tempore, et oleum sanctae lampadis, atque thus tempore sancti sacrificii. Caeteras vero fruges domum mittant, sintque [illae] episcopi et presbyterorum; ad altare autem ne eas afferant. Distribuantque eas episcopus et presbyteri etiam reliquis clericis.

Can. III. Ne eiciant episcopus et presbyter et diaconus uxorem suam sub praetextu officii divini.¹ Si vero ejecerint: segregentur; et si eam non reduxerint atque receperint: deponantur.

Can. IV. De die, quo oportet Pascha celebrari. — Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus sanctum Pascha celebraverit cum Iudaeis, ante aequinoctium [vernum]: deponatur.

Can. V. Ne se immisceant episcopus et presbyter et diaconus negotiis huius saeculi; si vero se [iis] immiscuerint: deponantur.

Can. VI. Si quis episcopus aut quilibet ex clericis tempore Missae non sumserit eucharistiam, causam huius rei dicat²; et si quid ipso indignum contigerit³: venia ei detur. Si vero causam suam non dixerit: segregetur, quoniam hominibus auctor factus est scandali et effecit, ut offenderentur de eo, qui sacrificium obtulit, quasi non in munditie sacrificasset.

Can. VII. Quivis fidelis, qui ecclesiam ingreditur et scripturas audit, non autem subsistit, donec [fideles] preces absolverint, neque sanctam eucharistiam sumit: — pro tali ne faciant preces; debetur

¹ Gr. εὐλάβεια. Aethiops vero ad verbum reddidit Copt. **ⲙⲉⲧⲣⲉⲓⲥ-ⲙⲉⲙⲉ ⲛⲟⲩⲧ** *cultum* (s. ministerium) *Dei*. — Videtur interpres Copticus pro εὐλάβεια legisse εὐσέβεια, quam vocem fere ubique illo modo vertit.

² Quamquam omnes codd. exhibent: **ⲙⲕⲓⲛⲁ: ⲉⲓⲛⲉⲥ: ⲡⲟ** *quin* (s. priusquam) *dicat causam*, tamen **ⲙⲕⲓⲛⲁ:** in textum non recepi: verborum enim contextus istud **ⲙ** plane excludit. Quodsi enim **ⲙ** retinere velles, in enunciatione conditionali deesset apodosis; ut praetermittam, quod verba: *dicat causam* respondeant iis, quae mox sequuntur: *si vero causam non dixerit*. Omisso vero **ⲙ**, textus Aeth. consentit cum Graeco (τὴν αἰτίαν εἰπάτω) nec non cum versionibus Syriacis. Etiam in recensione altera et in „Abtelisât“ legitur **ⲉⲓⲛⲉⲥ:** (s. **ⲕⲉⲓⲛⲉⲥ:**) sine **ⲙⲕⲓⲛⲁ:** Versio Coptica habet: **ⲓⲈ ⲉⲓⲛⲉⲥ ⲛⲁⲓⲧⲓⲁ** *si causam dicat*.

³ Graecus (quocum consentiunt versiones Syr. et Copt.) habet: καὶ ἐὰν ἧ̃ (sc. ἡ αἰτία) εὐλογος, quae verba alium praebent sensum. Sensus textus Aeth. esse videtur: Si quid contigerit, quod eum sacrae communionis indignum reddit.

enim ei segregatio, quoniam rixam atque perturbationem parat ecclesiae.

Can. VIII. Si quis cum eo, qui nullam mysterii partem habet¹ [i. e. cum segregato], preces fecerit, etiamsi domi: segregetur.

Can. IX. *Ne orent [clerici] cum (clerico) segregato.* — Si quis clericus oraverit cum clerico segregato: etiam ipse segregetur.

Canon X. Si quis clericus aut laicus segregatus profectus fuerit in [aliam] civitatem, quasi non esset segregatus, atque hanc civitatem ingrediatur sine permissione [episcopi]² et ordinetur: segregetur tum ipse tum is, qui eum ordinaverit. Quodsi iam segregatus fuerit, in longius tempus segregetur, quoniam ecclesiam Domini fefellit.

Can. XI. Non licet episcopo derelinquere dioecesim suam et in alia ordinari — quamvis populus eum ad hoc impulerit, — nisi propter utilitatem et [nisi] eum impellant, ut hoc faciat, quod utilitatem posset praebere iis, qui ibi sunt, verbo veritatis. Hoc vero ne faciat solus [i. e. sua ipsius auctoritate], sed multorum episcoporum iudicio et supplicatione maxima.

Can. XII. Si quis presbyter³ aut diaconus aut quilibet ex cleri gradibus dereliquerit sedem suam et in aliam sedem profectus fuerit atque hoc loco per multos dies migrans maneat⁴ sine permissione episcopi: hunc nos jubemus non amplius munere suo fungi. Si vero insuper episcopus ad eum miserit, ut rediret ad locum suum, neque [ille] ei obtemperaverit: segregetur a munere suo, et eo loco, ubi est, communicet tamquam laicus. — Quodsi episcopus, apud quem versatur, eum susceperit tamquam clericum, atque hoc decretum, quod nos statuimus, pro nihilo reputet: segregetur et hic episcopus tamquam magister praevaricationis legis.

Can. XIII. *De eo, qui duas [uxores] aut viduam duxerit.* — Qui post baptismum duas [uxores] duxit aut concubinam, non potest

¹ Sic etiam Copt.: $\pi\epsilon\lambda\lambda\ \pi\epsilon\tau\ \kappa\omicron\iota\mu\omega\mu\iota\mu\ \alpha\mu\ \epsilon\epsilon\upsilon\tau\epsilon\tau\eta\rho\iota\sigma\iota\mu.$

² Vox $\sigma\omicron\eta\delta\iota\tau$: non solum hic, sed etiam in aliis quibusdam canonibus sensu $\sigma\omicron\delta\iota\tau\alpha\iota$: $\sigma\omicron\eta\delta\iota\tau$: [literae commendaticiae gr. $\gamma\rho\acute{\alpha}\mu\mu\alpha\tau\alpha\ \sigma\upsilon\sigma\tau\alpha\tau\iota\kappa\acute{\alpha}$] accipienda esse videtur.

³ Codd. habent $\lambda\sigma\upsilon\zeta$: $\kappa\lambda\iota\delta$: $\phi\delta\delta$: $\lambda\omega$: ϕ'' : caet. At omisi κ'' ϕ'' , quod huc non quadrat neque in textu Graeco neque in aliis versionibus invenitur.

⁴ Pro $\omega\epsilon\gamma\eta\theta\varsigma$: — — $\delta\lambda\delta$: cod. B habet inepte: $\omega\epsilon\gamma\eta\theta\varsigma$: — — $\delta\delta\eta$: et Pascha celebrat.

ordinari episcopus nec presbyter nec diaconus, neque ullo modo adnumerari debet clericis. — Qui duxit viduam, aut suspectam, aut stupratam¹, aut meretricem, aut ancillam, aut scenicam, non potest ordinari episcopus nec presbyter nec diaconus, neque ullo modo clericis adnumeretur. — Aut qui cohabitavit² cum duabus sororibus vel cum filia fratris sui³, clericus esse non potest.

Can. XIV. Clericus, qui pro aliquo fidejussionem dat⁴, deponatur.

Can. XV, De eunuchis. — Si [quis] per vim eunuchus factus fuerit ab hominibus vel si in bello⁵ virilitatem ei exciderint, vel si ita natus fuerit et dignus sit: ordinetur episcopus. — Si vero se ipsum [pr.: sua ipsius auctoritate] castraverit, clericus fieri non potest, quoniam sui ipsius occisor et creationis Dei inimicus factus est. — Et si quis clericus virilia sua amputaverit: deponatur, quoniam nonnisi sui ipsius occisor est. — Laicus autem, qui se ipsum excidit, segregetur in tres annos, quoniam nonnisi suae ipsius vitae inimicus factus est.

Can. XVI. De eo, qui scortatus est aut falsum juravit aut furatus est. — Episcopus aut presbyter aut diaconus, qui in fornicatione aut perjurio aut furto deprehensus fuit, deponatur; non vero segregetur. Dicit enim [scriptura]: „Dominus non exiget⁶ vindictam bis de uno crimine.“

Can. XVII. Et [ita] etiam reliqui clerici.⁷ — Ii, qui lectores

¹ **አንተ : አስተኅረርዋ :** secundum Copt: **ዐገገ ሕይዳሃር** quam ignominia affecerunt. Tattamius, textum Graecum (ἐκβεβλημένην) secutus, vertit: „one who has been divorced“ (?).

² **ነበረ : ምስላ :** respondent Copticis: **ጊዳጊዳርጊ ገደደ** *manuit* s. *habitavit cum*.

³ Notandum est, etiam in nonnullis codd. Graecis pro ἀδελφιδῆν (= **ወለተ : አሱሁ :**) legi ἀδελφῆν (= **ወለተ : አሱሁ :**).

⁴ Versio Copt. habet: **ዐገገ ሕይዳሃር ሕይዳሃር** „qui hominem ut vadem accipiet“, quare nescio, an Tatt. recte verterit: „who shall become a surety.“

⁵ Num liceat vocem **ጸብኢ :** pugna, bellum eodem sensu accipere, quo gr. διωγμός persecutio, asservare non audeo; saltem lexica hanc significationem ignorant.

⁶ Licet etiam vertere: *Dicit enim Dominus: Non exigam caet.*

⁷ Etiam in versione Copt. verba **ወክሶበ :** caet. canonem incipiunt, quamvis ad canonem antecedentem sint referenda.

et cantores sunt, si in Clerum intrant uxoremque ducere voluerunt, ducant. Nos vero eos solummodo [uxores] ducere jubemus, dum lector es sunt; non autem iis licet, postquam [majorem] ordinem adepti sunt.

Can. XVIII. De clerico, qui quemlibet percutit. — Episcopum aut presbyterum, qui Christianum aut infidelem, postquam peccavit, percutit atque hac re hominibus terrorem vult injicere, nos deponi jubemus. Nullo enim loco Dominus noster praecepit, ut hoc faciamus; quia, quum eum percuterent, [ipse] non percussit, et quum ei maledicerent, non maledixit, et quum dolore eum afficerent, non vindictam paravit neque iratus est.

Can. XIX. De eo, qui juste e clericis depositus est. — Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus, propter crimen manifestum juste depositus, protervus sit et accedat ad pristinum munus suum¹ occupandum: ex ecclesia prorsus discedat.

Can. XX. De eo, qui per munera ordinatus est. — Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus dignitatem clericalem per munera adeptus fuerit: deponatur, atque deponatur etiam is, qui eum ordinaverit et in perpetuum ab administratione sacerdotii excludatur; nullamque cum eo habeant societatem, sicut Simonem Magum a me removi: ego Petrus.

Can. XXI. De eo, qui auxilio [principum] utitur ad obtinendam ecclesiam. — Si quis episcopus auxilio principum huius mundi praefecturam adeptus fuerit et ecclesiam per illos possideat: deponatur. Et segregentur tam ipse quam illi, qui ei adhaerent.

Can. XXII. De presbytero, qui aspernatur episcopum. — Si quis presbyter episcopum aspernatus fuerit et ab eo se separet sibi que altare exstruat, quin in iudicio nullum crimen in episcopo deprehendatur, quum innocens sit ratione officii divini: deponantur tum ipse tamquam dignitatis cupidus, tum omnes clerici, qui ei adhaerent; quoniam re-

¹ Verba, a me uncis inclusa, **በመወዋለ፡ መባሕት፡** (pr.: *in diebus permissionis*) mihi quidem sunt obscura; in versione ea non reddidi. Fortasse nonnisi glossema sunt ad **እንተ፡ ትከት፡** (*pristinum*). Lectionem cod. B (**በመ''መስከት፡**) secutus vertas: *in diebus offensionis* s. *peccati* i. e. si ausus fuerit pristinum officium occupare, quin a crimine absolutus eique licentia ad munus recipiendum concessa sit. An interpres Aethiops pro Copt. **በክሎም ሰዓይ** (*omnibus diebus* i. e. *semper*) legerit; **በክሎም ሰዓይ** (*in diebus peccati*)?

bellis est. Laïci vero, qui ei adhaerent, segregentur. Atque hoc fiet, quum episcopus eos exhortatus fuerit semel et bis et tertio.

Can. XXIII. De presbytero aut diacono, quem episcopus segregavit. — Si quis episcopus¹ presbyterum aut diaconum segregaverit, alius episcopus ne [eum] recipiat; nisi is, qui eum segregavit, ei permiserit aut mortuus sit.

Can. XXIV. Ne recipiat peregrinus episcopus presbyterum et diaconum — quos tamquam inferiores clericos suscipiat² — nisi iis sit permissio, ut ordinentur et consocientur. Et si praedicatores veritatis sunt, recipiantur. Sin minus: dentur iis, quae postulant [i. e. quae iis necessaria sunt]; ne vero associentur. Sunt enim multi improbi hujusmodi.

Can. XXV. Nosse debet metropolita episcopos totius provinciae; hos autem scire oportet, quis inter ipsos primus sit eumque metropolitam [s. patriarcham] nominent. Neve sententiam gravem dicant sine voluntate primi. Unusquisque gerat rem suam, quae ipsi convenit ratione dioecesis suae populique, qui est sub ipsius jurisdictione. Sed ne ille quidem, qui super eos metropolita constitutus est, faciat quidquam absque consilio omnium episcoporum. Hoc modo omnes efficiant unam societatem et glorificabitur Deus per Christum Jesum et Spiritum sanctum. — Ne audeat episcopus ordinationem facere extra dioecesim suam, in pagis ad eum non pertinentibus. Quodsi deprehensus fuerit hoc fecisse absque conscientia ejus, qui in hoc loco et in [his] pagis et civitatibus principatum tenet, deponantur et ipse et ii, quos ordinavit.

Can. XXVI. Si quis episcopus ordinatus sit, et non erudiverit neque populi ipsi commissi curam habuerit: segregetur, donec erudiat. Eodem modo et presbyter et diaconus. Si vero profectus fuerit [ad erudiendum] eumque [populus] non recipiat³, et quidem non suo consilio, sed consilio populi: ipse quidem episcopus maneat; clerici vero

¹ Non est dubium, quin (consentiente versione Copt.) ante **ለአመ፡ ሰደደ፡** sit supplendum **ኤጲስ፡ቆጶስ፡**. Secus **ሰደደ፡** mutandum esset in **ተሰደ፡** [si quis presbyter aut diaconus] *segregatus fuerit* scil. ab episcopo.

² i. e. qui ad eum veniunt, ut recipiantur tamquam inferiores clerici. Sed valde dubito, utrum verba satis obscura **አለ፡ደተመ"ከ"ን"ከ"** recte verterim, an potius lectio cod. T (**አላ፡**) sit praeferenda [*sed suscipiat (eos) tamquam inferiores clericos*]. — Caeterum e codd. est incertum, num **ደተመጠው፡** an **ደተመጠው፡** legendum sit.

³ Sic textum Aeth., sine dubio corruptum, restituendum putavi secundum vers. Copt. [**ἔψωπ δε ἀψωδῶψενἂψ ἡἔψτεῶχἂψ ἔδῶρν**].

hujus civitatis segregentur, quia tali modo¹ non admonuerunt populum.

Can. XXVII. Fiat synodus episcoporum bis in anno; et administrationem officii divini explorent atque errores offensionesque, quae in ecclesia sunt, explanent. Prior synodus fiat media Peutecoste², altera vero synodus duodecima [die mensis] Tekemt.³

Can. XXVIII. Episcopus curam gerat bonorum⁴ ecclesiae, eaque administret tamquam is, quem Dominus inspicit. Non ei licet, quidquam ex iis sibi soli ut lucrum sumere, nec bona Domini affinibus suis donare, quamvis sint pauperes. Neque ei licet, bona ecclesiae vendere sub praetextu illorum.

Can. XXIX. De consultatione cum episcopo. — Ne quis ex presbyteris et diaconis quidquam agat, nisi consilio episcopi. Ille enim

¹ Si pro **ηωη**: emendare velles **ηησση**: vertendum esset: *quia non admonuerunt populum hujusmodi*, quocum consentiunt Graecus [τοιούτου λαοῦ] et Copt. [ⲉⲡⲁⲓ ⲗⲁⲟϥ]

² In textu Graeco legitur: τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τῆς πεντηκοστῆς. Ita etiam recensio II. (**ⲠⲘⲛⲟⲃ : ⲁⲓⲛⲟⲧ : ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :**) et versio Copt. — Quibus minime repugnat titulorum versio Arabica (cf. Bevereg. ad h. c.): **في** *in quarta hebdomade post Pascha*, siquidem olim voce „Pentecostes“ latiore sensu totum tempus inter festum Paschae et festum Pentecostes intelligeretur. Quare etiam Zonaras locum nostrum explicat verbis: τὴν τετάρτην ἑβδομάδα τὴν μετὰ τὸ πάσχα.

³ Revera Abyssinorum mensis Tekemt, quippequi die X. Octobris sec. Cal. Greg. incipiat, respondet mensi Octobris (ὕπερβερεταῖος). In „Abtelisât“ legitur: **ⲕⲟⲟ : ⲓⲱⲉⲗⲁⲓⲁⲛⲟⲃ : ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ : . . . ⲠⲘⲛⲟⲃ : ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :** *die XII. Tâsrin (Tisrin) prioris qui est Tekemt.* Ita etiam Arabs: **في الثاني عشر من تشرين الاول**. A decreto illo apostolorum in ecclesia Abyssina festum quoddam, die XVIII. mensis Mijâzjâ celebrandum, nomen duxit, quod **ⲠⲘⲛⲟⲃ : ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :** *festum conventus* (sc. episcoporum) vocant. (cf. *Lud. hist. Aeth.* III. c. 6). Respondet festo, quod Graeci μεσοπεντηκοστή appellant et dominica tertia post Pascha celebrant.

⁴ Non dubitavi, ante **ⲠⲘⲛⲟⲃ : η**“ vocem **ⲓⲱⲉⲗⲁⲓⲁⲛⲟⲃ :** supplere, quamvis haec in codd. desit. Nam ut taceam, quod illa vox in textu Graeco nec non in omnibus versionibus occurrat, jam eam postulant suffixa plur. in vocibus **ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :** et **ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :**. — Pro **ⲁⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :** in cod. T legitur **ⲁⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :**, cuius suffixum etiam ad **ⲓⲱⲉⲗⲁⲓⲁⲛⲟⲃ :** referri debet (*tamquam ea, quae Deus inspicit*). Praetuli autem **ⲁⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :**, quod etiam interpres Copt. legerat: **ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ : ⲉⲓⲛⲙⲉⲛⲟⲃ :** (Tatt. liberius vertit: „as in the presence of God.“

is est, cui populus Dei concreditus est; et ipse etiam is, qui animarum eorum rationem reddet.

Can. XXX. Nosse debent seorsum res proprias episcopi, si quidem proprias habet, ac nosse debent etiam bona Domini, ut episcopus, si moriturus sit, de bonis suis disponat [eaque] cui vult, donet; ne bona episcopi pereant sub praetextu bonorum ecclesiae, vel¹ si forte habet uxorem et filios et affines aut servos. Non est enim rectum², quod bona ecclesiae pereunt, propterea quod bona episcopi ignoraverunt; neque [rectum est], quod pereunt bona episcopi et affinium ejus sub praetextu bonorum ecclesiae, et affines in miseriam incidunt mortemque ejus infamant.

Can. XXXI. De bonis ecclesiae episcopo committendis. — Praecipimus igitur, ut sit episcopus is, qui potestatem habeat bonorum ecclesiae. Ipse enim est, cui concreditae sunt pretiosae hominum animae; quid igitur quod omnia bona ei commissa sunt, ut de iis disponat pro voluntate sua, ut ex iis suppeditet indigentibus per manus presbyterorum et diaconorum cum omni timore Dei et tremore? Ipse [episcopus] etiam sumat ex iis pro necessitate sua, si indigens est in iis, quae ab ipso fratres peregrini eum visitantes postulant, ne iis rebus, quas ab eo expetiverunt, careant. Lex enim Domini praecipit, ut ii qui altari deserviunt, de altari quoque nutriantur; quia milites regis non pugnant contra hostem ejus [i. e. regis] suis stipendiis.

Can. XXXII.³ De iis, qui ludos scenicos frequentant. — Episcopus aut presbyter aut diaconus, qui ludos scenicos frequentat, aut vagatur, aut ebrietati vacat, [hoc facere] desinat; sin minus: segregetur. Subdiaconus et lector et cantor, si haec fecerint, desinant; sin minus: segregentur. Ita etiam laïci. — Episcopus aut presbyter aut diaconus, qui [ludos scenicos] frequentantem neque desinentem novit, decenter eum debet prohibere⁴; sin minus: [ipse?] deponatur.⁵

¹ **አወ:** Sic etiam in vers. Copt. **ἰε:** *aut, vel, (Tatt.: for?)*

² Verba **ወአከን: ርቲዕ:** caet. etiam in vers. Copt. cum iis, quae sequuntur, conjungenda sunt. In exemplari Graeco vero et in aliis versionibus cum sententia antecedente conjunguntur.

³ Hic canon multis in locis ab exemplari Graeco nec non ab aliis versionibus discrepat.

⁴ Textus Aeth. hoc loco corruptus esse videtur. Graecus, Syrus et Copt. de eo agunt, qui pecuniam dat foenori. Caeterum haud scio, an textus Aeth. restitutio, quam ego proposui, viris doctis probetur.

⁵ Mirum in modum quatuor sequentes canones, qui in Graecis leguntur, in versione tam Aeth. tam. Copt. desunt.

Can. XXXIII. Episcopum aut presbyterum aut diaconum, qui baptismum haereticorum vel sacrificium eorum adit, deponi jubemus. Quae enim communio est Christo cum Satana? et quae societas fidelibus cum infideli?

Can. XXXIV. *De conditione ejus, qui matrimonium impurum existimat.* — Episcopus aut presbyter aut diaconus aut quivis ex clericis, qui matrimonio et carnis esu et vini potu abhorret, et id nequaquam temperantiae causa, sed quasi sint turpia, — dum scriptura haec omnia bona esse declarat¹, et Deus masculum et feminam fecit hominem, — et tali modo blasphematur: desinat; sin minus: deponatur et ex ecclesia discedat. Ita etiam laicus.

Can. XXXV. *De depositione ejus, qui poenitentes non recipit.* — Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus eum, qui peccati sui poenitentiam agit, non receperit: deponatur; quoniam dolore affecit cor Domini, dicentis: „Erit gaudium in coelis propter unum peccatorem, qui poenitentiam agit.“

Can. XXXVI. Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus non ederit aliquantum carnis nec biberit modicum vinum diebus festis, et in occulto haec turpia esse censeat et [hoc modo] auctor offensionis populo factus fuerit: deponatur.

Can. XXXVII. Si quis ex clericis deprehensus fuerit, quod in cauponis manducet et bibat: segregetur; nisi [id] factum sit in deversorio propter necessitatem in itinere. — Si quis ex clericis episcopum contumelia affecerit: deponatur. Dicit enim [scriptura]: „Principi populi tui non maledices.“ — Et si quis ex inferioribus clericis presbyterum aut diaconum contumelia affecerit: segregetur. — Et si quis ex clericis surdum aut claudum aut caecum aut pedibus debilitatum irriserit: segregetur. Et ita etiam laicus, qui talia fecit.

Can. XXXVIII. *De episcopo aut presbytero, qui populum non docet cultum Dei.* — Episcopus aut presbyter, qui negligit clerum

¹ Quum omnes codd. **ⲱⲗⲏⲣⲥⲟⲩ : ⲟⲩⲗⲏⲥⲏ :** praebeant, hanc lectionem mutare non ausus sum, quamvis verborum constructio satis sit contorta. Minime vero dubito, quin consentiente Graeco (ἐπιλαθόμενος) nec non versione Copt. (ⲉⲗⲉⲣⲛⲱⲃⲱ) illa verba corrupta sint ex **ⲗⲏⲣⲥⲟⲩ** (vel potius, quum de una persona agatur: **ⲗⲏⲣⲥⲟⲩ** : **ⲟⲩⲗⲏⲥⲏ** : dum obliviscuntur [obliviscitur] scripturae (dicentis): omnia esse bona. Revera recensio II. habet **ⲗⲏⲣⲥⲟⲩ** :

et populum eosque non docet officium divinum, segregetur; si vero in negligentia perseveraverit: deponatur.

Can. XXXIX. Si quis episcopus aut presbyter clerici inopia laborantis curam non habuerit neque eum sibi parem habeat, ei suppeditans pro necessitate ejus: segregetur. Si vero in incuria perseveraverit: deponatur, tamquam is, qui occidit fratrem suum.

Can. XL. Si quis vulgaverit libros ab haereticis falso¹ conscriptos eosque in ecclesiam attulerit tamquam sacros libros, ad illaqueandum populum et clerum: deponatur.

Can. XLI. De clerico, quem convincit populus fornicationis aut alius [delicti]. — Si inter fideles² facta fuerit [adversus clericum] accusatio de fornicatione aut luxuria aut de alio facinore, quod non decet, et eum convicerint: ne amplius sit inter clericos.

Can. XLII. De abnegatione Christi et de abnegatione dignitatis clericalis. — Si quis ex clericis propter metum hominum, sive Iudaeorum, sive ethnicorum et haereticorum, abnegaverit: segregetur, si nomen Christi sit, quod abnegavit. Si vero nomen cleri fuerit: deponatur. Quodsi poenitentiam egerit, recipiant eum; sed intret [scil. in ecclesiam, i. e. recipiatur] tamquam laicus.

Can. XLIII. Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus aut quilibet ex clericis manducaverit carnem, in qua est sanguis animae ejus, non mactatam, aut a bestiis morsam, aut morticinium: deponatur, sicut lex de hac re statuit. Quodsi laicus sit: segregetur.

Can. XLIV. Si quis ex clericis deprehensus fuerit jejunasse die Dominica aut die sabbati, praeter sabbatum magnum Paschatis³ tantummodo: deponatur.

Can. XLV. Si quis ex clericis aut laicis ingressus fuerit synagogam Iudaeorum et locum haereticorum ad orandum⁴ — [si] clericus [fuerit]: deponatur; et [si] laicus: segregetur.

¹ Sic etiam Copt. **ⲬⲈⲚ ⲠⲮⲨⲈⲦⲚⲠⲮⲨⲨ** (*in mendacio s. falsitate*).

² Sic vertentum, codicum lectione retenta. Dubius autem sum, num pro **ⲛⲠⲰ : ⲠⲠⲮⲮⲮⲮⲮⲮ** : *inter fideles* emendare liceat: **ⲛⲠⲰ : ⲠⲠⲮⲮⲮⲮⲮⲮ** : *adversus* (**ⲛⲠⲰ** = **ⲛⲠⲰ**?) *fidelem* (Gr. εἰ τις κατηγορία γένηται κατὰ πιστοῦ. Ita etiam Copt. (**ⲈⲬⲠⲠⲠⲠⲠⲠⲠⲠⲠⲠ**)). Tunc ultima canonis verba vertenda essent: *clericus esse* (i. e. fieri) *non potest* (εἰς κληρὸν μὴ προαγέσθω).

³ **ⲕⲛⲧ : ⲛⲠⲰ** : quod etiam in vers. Copt. additur (**ⲛⲧⲦⲈ ⲠⲠⲠⲠⲠⲠⲠ**).

⁴ **ⲈⲬⲠ** : Sic emendandum censeo pro codicum lectione **ⲈⲬⲠⲮ** : quae hic irrepsisse videtur ex eo, quod librarii **ⲈⲬ**'' cum voce sequente (**ⲛⲠⲰⲮ** :) conjungendum esse falso putabant.

*Can. XLVI. De eo, qui hominem percutit, ita ut moriatur, quique vim infert virgini. — Si quis clericus altercatus fuerit cum alio eumque percutiat isque moriatur: deponatur propter duritiam cordis sui. Quodsi laïcus fuerit: segregetur. — Si laïcus¹ virginem, priusquam est desponsata, deceperit et cum ea cohabitet: segregetur. Neve aliam ducat, sed maneat cum ea, quam violavit, quamvis sit pauper et nequam [s. despecta?] *Deformis**

Can. XLVII. De eo, qui ordinatur secunda vice. — Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus secunda vice ordinationem nactus fuerit: deponantur cum ipse, tum is, qui eum ordinavit; nisi forte certum est, eos ordinatos esse ab haereticis. Minime enim hi, qui ab hominibus huiusmodi baptizati aut ordinati sunt, fideles et clerici esse possunt.

Can. XLVIII. De eo, qui non jejunit jejunium quadragesimae et feriae quartae et sextae. — Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus aut lector aut cantor non jejunaverit in sancta quadragesima et in feria quarta et sexta: deponatur; nisi aegritudo corporis eum impediverit. Quodsi laïcus sit: segregetur.

Can. XLIX. Si quis episcopus aut presbyter aut diaconus aut quilibet ex clericis jejunaverit cum Iudaeis, vel cum iisdem Pascha celebret, vel ab iis dona festi eorum² accipiat, azyma vel huic similia: deponatur. Quodsi laïcus sit: segregetur. — Si quis laïcus in templum ethnicorum et in templum Iudaeorum oleum et lampades attulerit: segregetur.

Can. L. De eo, qui furatur oleum vel ceram vel [alia] quae ad bona ecclesiae pertinent. — Si quis clericus furatus fuerit ceram ecclesiae vel oleum: segregetur, et retribuat id, quod furatus est, quintuplum.³ — Ex vasis argenteis et vestibus, si paucos dies conspiciuntur⁴, nemo quidquam sibi soli sumat; hoc enim peccatum est. Quodsi vero hoc fecerit: segregent ac puniant eum.⁵

¹ Vox *laïcus* (gr. εἰ τις) non nisi in vers. Aeth. et Copt. invenitur.

² Lectionem **አምኃ: በዓለሙ:** recepi, versionem Copt. secutus. Cod. B habet **አምኃ: በበዓ**'' *dona in festo eorum.*

³ Sic etiam versio Coptica (**ⲛⲉⲩⲓ ⲛⲉϥⲕⲱⲄ ⲉ̅ ⲛⲥⲠⲛ.**) In Graecis autem legitur: *καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προστιθένω μεθ' οὗ ἔλαβεν.*

⁴ Verba obscura **ለእመ: አስተርአዩ: ግ''መ''** quid sibi velint, equidem nescio.

⁵ i. e. segregatione eum puniant. Aethiops reddidit verba Coptica: **ⲙⲁⲣⲟⲩⲭⲁϥⲅⲉⲓ ⲉ̀ⲃⲟⲗ ⲟⲩⲟⲗ ⲛ̀ⲥⲈⲈⲛⲧⲓⲙⲁⲗⲛ ⲛⲁϥ.**

Can. LI. De episcopo, quem [criminis] accusarunt. — Quum episcopum [criminis] accusent homines fideles, justi ac probi, necesse est¹ vocent eum ad episcopos. Et si venerit atque peccatum suum etiam confiteatur: corripiant eum et in iudicio decernant adversus eum id quod justum est. Quodsi eum vocaverint, neque advenerit: vocent eum iterum ad episcopos², et duos episcopos ad eum mittant. Si vero iterum non obtemperaverit: vocent eum tertio mittantque ad eum iterum duos episcopos. Si vero non obtemperaverit et aspernatus fuerit [vocationem] neque advenerit: decernant ii, qui congregati sunt, adversus eum id quod juris est, ut ei fiat ut tali, quem convicerunt, propterea quod iudicium effugit³.

*Can. LII. Ne audiant testimonium haeretici adversus episcopum neve audiant testimonium unius.*⁴ — Ne recipiant episcopi testimonium haeretici adversus [alium] episcopum neve recipiant testimonium unius, nam „ore duorum et trium stet omne verbum.“ — Non licet episcopo largiri munus episcopale fratri suo vel filio suo vel propinquis suis; neve ordinet quos [ipse] vult. Non enim est rectum, munus episcopale haereditate nancisci. Neve largiatur bona Dei pro voluntate hominum; nec decet ecclesiam Christi haereditariam reddere. Si vero hoc fecerint et tali modo ordinationem accipiant: sint ad instar ejus, cui [ordinatio] nulla est; ipse vero [qui ordinavit?] in iudicio puniatur. — Qui luscus est, aut qui pede suo claudicat, et dignus est episcopatu: ordinetur; vitium enim corporis eum non polluit, sed vitium

¹ ግብር : ውእቱ : cf. Copt. ΟΥΔΝΔΥΚΗ ΟΝ ΠΕ.

² Sic textum Aeth. restituendum putavi, inter ግብ : et ፪ inserendo : ኤጲስ : ቆጵሳት : ወ. Lectio enim codicum ግብ : ፪ ኤ''ቆ'' (vocent eum ad duos episcopos) omnino huic loco repugnat.

³ Aliter Graecus (necnon versiones Syr. et Copt.): μη δόξη κερδαίνειν φυγοδικῶν. Etiam in rec. II. legitur : ከመ : ኢይምሰል : ይርሳሕ : (lege ይርባሕ :) በዩይዮ : ተስናን : ne videatur utilitatem percipere ex litis (s. iudicii) fuga (Similiter in „Abtelisât“ : ወኢይምሰሎ : አቢዮቱ : ለሕዝብ : ዘይበቀዖ :).

⁴ Omnes codd. addunt : ኤጲስ : ቆጵስ : [testimonium unius] episcopi (Versio Copt. habet : ΟΥΝΙCΤΟC unius fidelis s. Christiani). At vocem istam in textum non recepi, quippequae minime quadret. — Fortasse vero pro ኤ''ቆ'' emendare licet : ኤጲስ : ቆጵሳት : Tunc necesse est jungas ኤ''ቆ'' cum ኢይትወ'', atque veritas : — — neque testimonium unius. Episcopi ne recipiant caet.

animae. — Mutus vero et caecus ne ordinetur episcopus, non quo immundi sint, sed ne bona ecclesiae dispergantur. — Qui daemonem habet, ne ordinetur clericus neve oret cum fidelibus. Quodsi vero mundus factus fuerit: recipiant eum; et si dignus sit: clericus ordinetur.

Can. LIII. Ne episcopus ordinetur is, qui nuper baptizatus est. — Eum, qui ex gentibus accessit vel qui in pravitate vitam degit et [deinde] baptizatus est, non licet statim ordinari episcopum; neque decet, eum, qui non est probatus, esse aliorum hominum magistrum; sed hoc fiat gratiâ Dei. — Non licet episcopo assidue divitias accumulare, sed rebus ecclesiasticis vacet¹; sin minus: non fungitur munere episcopali.² „Nemo est, qui duobus dominis possit servire,“ sicut Dominus noster statuit. — Statuimus, ne servus ordinetur clericus sine permissione dominorum ejus, ne contristentur domini ejus; nam hac re familia [pr. domus] illorum deminuitur. Si vero quando servus inventus fuerit, qui ordinationis gradibus dignus sit, quemadmodum nobis visus est Onesimus:³ domini ejus libertatem ei donent atque e domibus suis eum dimittant: et [tunc] ordinetur.

Can. LIV. Episcopus aut presbyter aut diaconus, qui militiae vacat et utrumque vult peragere, [videlicet] exercere munus hominum⁴ et exercere munus sacerdotii: deponatur. Dicit enim [scriptura]: „Date quae [sunt] Dei, Deo, et quae Caesaris, Caesari.“ — Qui Caesarem vel magistratum contemnit injuste: puniatur. Quodsi clericus sit: deponatur; si vero laicus sit: segregetur.

¹ Locus satis est obscurus. Graecus habet: εἴπομεν ὅτι μὴ χρὴ ἐπίσκοπον ἢ πρεσβ. καθιέναι ἑαυτὸν εἰς δημοσίας διοικήσεις. Similiter etiam rec II. : **ነገርነ :** **ከመ :** **ኢመፍተው :** **ያብእ :** **ርእሶ :** **ውስተ :** **ዘዝዓለም** :: diximus (sc. in can. V.), non licere [clerico] se immiscere rebus hujus saeculi.

² i. e. episcopatu fungi non potest, nisi cum Copt. (**ἄραρεψχα θῶετ-επισκοπος εἰρημ** dimittat episcopatum) emendare malueris: **ኢይግበር :** ne (amplius) fungatur episcopatu. Pro **ወለእመሰ :** emendavi **ወለእመ :** **ኣኮሰ :** secundum versionem Copticam (**ጭዋዎ ልዩ ሄደዐዎ**).

³ Nescio quo pacto nomen Onesimi in omnibus codd. desideretur. Rec. II. habet: **ሲሞን :** **ዘዘኣነ :** Simon (!) noster. In versione titulorum Arabica (ap. Bever.) legitur **أونيسيفورس** Aunisiphoros; quod nomen etiam in codd. Aeth. (**ኣውኔሰ።ፎሮስ :**) occurrere auctor est Dillmannii lexicon Aeth. (col. 1469).

⁴ Sic Aethiops, quamquam in textu Graeco et in aliis versionibus legitur ῥωμαϊκὴν (ἀρχήν). Videtur interpres Aethiops pro **ῥωμαεος** (Romani) legisse: **ῥωμαε** (homines).

*Can. LV. Qui librorum novi et veteris [testamenti] in ecclesia recipiendi sint*¹ — Sint omnes hi libri clericis et laicis sancti et honorati; atque hi quidem ex vetere testamento:

Can. LVI. Libri Mosis: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, — Josue, filii Nave, — Judicum, — Ruth, — Regum libri quatuor, quorum primus et secundus unus liber, tertius et quartus [iterum] unus, — duo libri Paralipomenôn, — Esrae prior et alter, — unus liber Jobi, — Esther, — Tobith, — Ecclesiastes, — Davidis psalmi CL, — proverbialia Salomonis, — Ecclesiasticus, — canticus canticorum, — XII prophetae minores, — Jesaias, — Jeremias, — Daniel, — Ezechiel. Haec [scripta] docete liberos vestros. Extra illa: sapientia Salomonis, — Judith, — III libri Kufâlê,² — [liber] Jesu, filii Siraci, admodum sapientis. — Deinde etiam [recipiantur] hi libri novae legis: IV evangelia: Matthaei, Marci, Lucae, Joannis, — acta apostolorum, — II epistolae Petri, — III epistolae Joannis, — una epistola Jacobi, — una epistola Judae, — XIV epistolae Pauli, — Abukalamsis i. e. visio Joannis, — II epistolae Clementis.

Can. LVII. De canonibus apostolorum. — Haec quidem vobis praecipimus, o episcopi, de Synodo: si illam auditis, salvi et liberati eritis et pax vobis erit in perpetuum. Si vero non obeditis nec, quae in ea continentur, accipitis, irridebit vos [Deus]³ et erit vobis tristitia inter vos in perpetuum; et postea corripiet vos iudicium, quod vobis debetur propter inobedientiam vestram. Et Deus unicus et filius ejus unigenitus, Jesus Christus, et Spiritus sanctus, creator totius creaturae,

¹ Quum Abyssinis minime constet, qui libri inter biblicos sint habendi, non est admirandum, quemque fere codicem alium exhibere indicem. Plenius de hac re scripsit *Dillmannius* in „Jahrb. der Bibl. Wissensch. von *Ewald*.“ Jahrg. 1853. p. 144 sqq, quo proinde lectorem rejicio. — Praeter indicem, qui hic legitur, alii afferuntur in canonum apostolorum recensione II. nec non in I. et II. recensione „titulorum“ (Abtelisât), quorum tamen alius ab alio dissentit. Ad similitudinem indicis supra allati prope accedit is, qui in libro „*Fetha nagašt*“ (Mscr. bibl. Berol. fol. 10 b α sqq. invenitur.

² Hoc nomine intelligitur liber, qui a Graecis „ἡ λεπτή γένεσις“ [liber Jubilaeorum] inscribitur; cujus versionem Aethiopicam edidit *Dillmannius* (Kiliae et Londini 1859).

³ Graecus, quem sequuntur omnes versiones excepta Aethiopica et Coptica, habet κολασθήσεσθε. — Si codicum lectionem retinere velles, necesse est subintelligas vocem „Deus“ (cf. Psalm. II, 4). At secundum vers. Copt. (CEN&CWB IIC& ΘΗΠΟΥ) equidem emendare maluerim: **ΕΘΛΦΗΣΟ·** irridebunt vos („man wird Eurer spotten“).

det vobis, unicuique vestrum, pacem, et adjuvet vos in omni bono: dum non labefactamini; et sitis sine macula, nullum habentes peccatum. Et dignos vos reddat domicilio vitae aeternae, per filium suum, quem diligit, Dominum nostrum Jesum Christum, vivum et salvatorem nostrum, cui [proprie: cui tibi] est gloria cum Patre et Spiritu sancto in saecula saeculorum. Amen.

Haec est Synodus apostolorum, quam miserunt apostoli per Clementem. — Et gloria [sit] Deo in saecula saeculorum. Amen.

... la ville, ...
... une autre ...
... le digne ...
... l'abbé ...
... l'ordonne ...
... in ...
... l'ordonne ...

**PHOTOMOUNT
PAMPHLET BINDER**
PAT NO.
877188
Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

DATE DUE

JUN 15 1972			
MAR 31 '80			
JUN 15 1981			
GAYLORD			PRINTED IN U.S.A.

PJ9098 .A64
Canones apostolorum Aethiopice

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00079 6153